

onze vogels

9e jaargang no. 8, augustus 1978
maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

copy

Vogel

BONDSBESTUUR

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, 4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.

Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71, 3772 CG Barneveld, telefoon (03420) 6160

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, 4621 AT Bergen op Zoom.

2e Voorzitter: W. J. Mulder, Verwerstraat 39, 7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Commissaris: J. J. Krol, Trompstraat 16, 7942 AE Meppel, telefoon (05220) 5 38 84.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R. P. Smith, Zuiderveen 36a, 9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.

District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8, 8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.

District Drente: J. H. Heijnen, W. Grolstraat 126, 7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A. M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, 7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.

District Gelderland: D. J. Prinsen, Berkenlaan 132, 7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13, 3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.

District Noord-Holland: A. J. F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, 2142 EE Vijfhuizen, telefoon (023) 28 59 06.

District Zuid-Holland: G. C. Goedschalk, Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchilweg 4, 4561 WN Hulst, telefoon (01140) 38 16.

District Noord Brabant: J. C. Vos, Braillestraat 2, 5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.

District Limburg: H. J. Nooijen, Reigerstraat 29, 5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

D. J. van der Moien, Esschingstraat 80, 7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57, voor tropen, grasparkieten etc.

H. J. Veerkamp, Royaardsplein 12, 3123 AN Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.

H. Warmerdam, v. d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.
Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 25,— per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. Buitenland f 35,— per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 380 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000 - 0156074 - 01 bij het bestuur der postcheks te Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bonds bureau, Bergen op Zoom.

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wen zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn pla van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebravinkenclub

Secretaris: P. Kool, telefoon: 05280 - 6 80 28, Röntg hof 33, 7909 AM Hoogeveen.

Penningmeester: A. A. Straver, Emmalaan 9, 2405 Alphen a. d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. N Alphen a. d. Rijn.

Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, 3173 RE Hoogvl telefoon (010) 38 27 43.

Penningmeester: P. Bos, Wilhelminalaan 11, 3842 Harderwijk, telefoon (03410) 1 62 73.

Giro t.n.v. de postuurkanarieclub no. 1667906.

Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: W. F. van Wel, Lierenhout 15, 5283 AW B tel, telefoon 01416 - 58 89.

Penningmeester: G. F. Jansen, Fresiastraat 15, 3742 Baarn, telefoon 02154 - 1 83 34.

Giro: 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels. Contribu f 17,50 per jaar.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144, 3086 EK Rott dam, telefoon (010) 80 28 54.

Penningmeester: E. Zehenpenning, Acacialaan 3741 WC Baarn, telefoon 02154 - 1 20 07, giro 2625E t.n.v. penn. speciaalclub. Contributie f 25,— per ja Entree f 5,—.

Japane Meeuwenclub

Secretaris: A. Kok, Pals 23, 6931 DJ Westervoort, t foon 08303 - 23 58.

Penningmeester: W. A. M. Berns, Kerkallee 91, 6882 Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28. Rek. nr. 30 39 88 Rabobank, Velp, t.n.v. penn. J.M.C. Contributie f 1! per jaar, entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras en Grote Parkieten

Secretaris: W. Sijsma, Grindweg 29a, 8471 EG Wolve telefoon 05610 - 53 27. Penningmeester: F. Leuniss Jupiterstraat 22, 6421 RW Treebeek, telefoon 0- 21 94 31. Contributie f 20,— per jaar. Entree f 2,50. S ten op postgiro nr. 3587100 t.n.v. Parkieten Speciaalcl Karel Doormanstraat 42, Waubach (L).

Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contri tie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

Vogels

TIJDSCHRIFT VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 48.000)

REDACTIE

J. E. van Berkel
hr. Walraven

redactieadres: Postbus 74 - 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Leine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels“, van zuiver particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod“.

VRAAGEN OVER?

LEURKANARIES aan: W. C. Oonk, Bergweg 37, 3442 EP Lochem.
WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v. d. Duin van Laasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
ARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Midden.
RASPARKIETEN aan: H. W. J. v. d. Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.
EBRAVINKEN, JAPANESE MEEUWEN EN TROPENASTAARDEN aan: G. W. v. d. Meijden, Kempenlandstraat 27, 5283 CK Boxtel.
ROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN aan: D. A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.
ROPIISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144, 3086 EK Rotterdam.

Postzegel voor antwoord bijsluiten.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 25 september 1978.

IN DIT NUMMER

	pag.
Kweken met zonparkieten	324
Geslaagde kweek met jendayaparkiet	325
Koppie-krauw, mondje dicht.	
En . . . toch een lichtpunt	327
De zonastrilde	328
Exotische vogels als huisdieren? Ja of nee?	331
Kanaribrie	332
Een algemene beschouwing over ziekten bij vogels	333
Unieke geboorte van lammergier in dierenpark Wassenaar loopt verkeerd af	336
Van groen tot albino, de klassieke kleuren, de bijkleuren van de gepigmenteerde kanarie	336
Grasparkieten	338
Vogelouders en hun kinderen	340
De koekoek, onze enige broedparasiet	341
Ervaringskrabbels	343
Eetgewoonten	343
Ervaringen met Afrikaanse soorten, het geslacht estrilda (2)	344
Over bloemen en planten	348
Onkruiden	349
De volière van de maand	351
Uw vraag? Ons antwoord	352
Vogelnamen hebben veel te vertellen	354
Voliëretekening no. 3	354
Korte berichten	356
Geslaagde kweek met nectarinia asiatica	358
De Mexicaanse roodmus	361

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
NBvV Boekenservice	326/329
Bogena	330
Sluis	342
Fauna	351
NBvV poster etc./Zoo-far/Blankestijn	357
404/Gezasept/EB eivoer/Van Gelder/'t Kraaienest	360
Vraag en aanbod	362
Orni-Mondo/Fauna metaal	364
Cédé/NBvV kalender 1979/Tovo	365
Faunavit	366
Veraka/Van Veen/Van 't Hart/Edelchemie/	
Tek/Van Gils/Animali/Hellingman	367
Witte Molen	368

Foto omslag:

Zonparkiet: foto Vogelpark Walsrode, Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

kweken met zonparkieten

(*Aratinga solstitialis*)

Tekst: Cees van Berkel
Foto: Walsrode/Müller

Het geslacht aratinga, de wigstaartparkieten, bevat een groot aantal soorten die een overwegend groen-kleurig gevederte hebben. Een uitzondering hierop vormen slechts enkele soorten, te weten de Goud-, Jendaya- en de Zonparkiet. Deze zijn voor een groot deel heldergeel tot warm oranje-kleurig. Vooral de Jendaya- en de Zonparkiet zijn bijzonder mooi van kleur.

Zonparkieten zijn ongeveer 30 cm groot en daarmee de kleinste van de hiervoor genoemden. Ze leven in kleine groepjes hoog in de bomen. Hun voedsel bestaat uit vruchten, bessen, bloesem, zaden en noten. Ze komen voor in Guyana, Zuidoost Venezuela en Noordoost Brazilië. Van enig seksueel dimorfisme — uiterlijk verschil tussen man en pop — is nauwelijks sprake.

Reeds in de tweede helft van de vorige eeuw waren deze vogels al in bepaalde collecties in Europa opgenomen. Het eerste kweekresultaat werd in 1883 door Madam de Kerville in Frankrijk behaald.

De invoer van zonparkieten in Europa is overigens altijd wel beperkt geweest en succesvolle broedresultaten behoorden tot de grote zeldzaamheden. Pas in de laatste jaren wordt er wat meer met deze vogels gekweekt, alhoewel enig resultaat bepaald nog niet tot de algemeenheden behoort, integendeel. Op de laatstgehouden bondskampioenschappen in Breda, werd voor de eerste maal in de geschiedenis van deze kampioenschappen een eigen kweek zonparkiet ingezonden. De inzender/kweker was de heer T. de Graaf, Ruitersstraat 13 uit Luttelgeest. Volkomen terecht kwam hij daardoor in het bezit van een door de bond uitgegeven oorkonde ter bekrachtiging van een met goed succes behaald bijzonder kweekresultaat.

Eigenlijk bij toeval bekwam De Graaf

zijn koppel zonparkieten. Toen hij begin 1977 zijn Adelaide rosella pop verspeelde, ging hij op zoek naar een ander maar uiteindelijk resulteerde dit in de ruil van een Adelaide rosella man voor twee zonparkieten. Dit speelde zich af in februari 1977. Hoe oud de zonparkieten waren was niet bekend. Ze bleken vanaf het moment dat ze werden ingevoerd nogal gezworven te hebben. Ze werden gehuisvest in een vlucht met een aangrenzend aan de voorzijde open nachtverblijf. Dit gedeelte van de vlucht is boven afedekt met golfplaat. De totale lengte van deze ruimte is 4 m, de hoogte 2 m en de breedte 0.80 m. Vooral wanneer er „vreemd volk“ op de werf komt, kunnen ze enorm schreeuwen; gebeurt dat niet dan zijn het tamelijk rustige vogels. In

de vlucht werd een grote uitgeholte boomstam van 1.50 m hoogte geplaatst. Deze stond er nog maar erper in of hij werd onder veel kaba door de vogels grondig geïnspecteerd.

In eerste instantie werd het blok als slaapplek gebruikt. De mees Zuidamerikaanse parkieten brengen de nachten in een holte door.

Het was omstreeks eind maart toen werd waargenomen dat beide vogels elkaar regelmatig voerden en ook werd een enkele keer een paring gezien. Dit gebeurde meestal wanneer beide vogels tegen het ga-hingen. Paringen op de stok of op de grond zijn niet waargenomen. Op 5 april lag het eerste ei in de nestholte. De Graaf merkte het toen hij bij de vlucht arriveerde. De zonparkieten waren erg onrustig

ngen hem bijna aan toen hij zich it al te dicht in de buurt van het stblok waagde. Desondanks heeft toch dagelijks nestcontrole uitoefend en zo stelde hij vast dat gedurende drie dagen achtereen te dag een ei was gelegd. Dit in jenstelling tot de meeste grote rkieten die meestal om de andere g een ei leggen. Het legsel werd t groter dan drie en reeds vanaf t begin werd er door de pop vrig gebroed. De man bewaakte t nest en de onmiddellijke omge- g daarvan met veel verve.

De Graaf kreeg maar geen vertrou- n en steeds werd hij, wanneer het nest controleerde, stevig op i huid gezeten. Na ongeveer 25 gen was het eerste ei uitgekomen. n prachtig in sneeuwwit dons gel- d jong lag naast de twee over- bleven eieren. Eén ei bleek onbe- cht te zijn, het andere ei is nooit gekomen.

im twee maanden duurde het eer- e jonge zonparkiet, die al die tijd or beide ouders goed werd ge- ed, de nestholte verliet. Hij zat en puntgaaf in de veren. De rug- vleugeldekveren waren overwe- nd groen van kleur, de onderzijde

en de borstbevedering was geel. Al spoedig trad de jeugdri in en de meeste groene veren op vleugels en rugdek verwisselden voor gele. De bevedering op borst en onder- buik werd meer goudachtig geel tot oranjekleurig.

De hele familie brengt de nachten in het nestblok door.

Als dagelijks voedsel wordt er een goede zaadmengeling voor grote parkieten verstrekt, aangevuld met wat extra zonnepitten, paddi en ongepelde haver. Het opfokvoer is een eigen mengsel van De Graaf en de bestanddelen bestaan uit gedroogd en gemalen tarwebrood, protifar, gekookt ei en rul gemaakt met wat roosvicee. Afhankelijk van het jaar- getijde is er ook het nodige groen- voer c.q. fruit. Muur, paardebloem en allerlei andere onkruiden worden redelijk opgenomen alsook lijster- bes, rozebottel etc. Grit en minera- len ontbreken niet evenals dagelijks vers bad- en drinkwater.

Knagen doen ze flink en een rede- lijke aanvoer van verse takken is daarom wel nodig.

Naast deze succesvolle kweek, had De Graaf ook een wat minder pret- tige ervaring met zijn zonparkieten.

Op een kwade dag hadden ze bin- nen korte tijd een gat in het gaas van de zijwand gebeten en togen ze op bezoek bij de buurtjes; een koppel Alexanderparkieten. Hun be- doelingen bleken allerminst vrede- lievend te zijn want in een mum van tijd hadden ze vrouwtje Alexander zo toegetakeld dat ze het niet over- leefde.

Het is dus echt niet allemaal goud wat er blinkt. Maar ja, ze hebben, net als alle andere Zuid Amerikaanse soorten, een geheel eigen levens- stijl en daar moet je wel rekening mee houden. Niettemin, het zijn schitterende vogels en zeer de moeite van het houden en vooral kweken waard.

geslaagde kweek met de jendayaparkiet

De jendayaparkiet, *Aratinga jendaya*, ongeveer 32 cm groot, komt voor in Oost-Brazilië en houdt zich over- zigend op hoog in de bomen waar ze zich voeden met knoppen en vruchten. Ze leven meestal paars- wijs of in kleine groepjes. Soms gebeurt het dat ze in wat grotere oepen neervallen op de maisvel- den waar ze enorme schade aan- richten. Broeden doen ze in holten in dikke takken of stammen.

Ze zijn bijzonder fraaie en kleurrijke vogels hebben één nadeel, ze kunnen erg schreeuwen en dat kan op lange duur wel eens hinderlijk zijn. Ze zijn vrij onregelmatig ingevoerd en worden zo hier en daar door liefhebbers gehouden. Kweek- sultaten zijn, vooral de laatste ja- ren, zij het matig, behaald.

Ze zijn geen ondersoorten.

Als een van onze Duitse vogelvrien- den, bekwamen wij een kweekver- rig dat we gaarne aan u doorver- len.

Op 15 februari 1977, bekwam ik

een paar Jendayaparkieten dat, voor zover kon worden nagegaan, onge- veer twee jaar oud moest zijn.

Ik bracht ze onder in een ruime kooi. Bij dit paar was het mannetje wel van het wijfje te onderkennen. De kop van het mannetje was na- melijk wat breder en platter waar- door dat kopje kleiner leek dan het kopje van het wijfje.

Als voedsel verstrekte ik ze zonne- pitten en haver alsmede een elvoer waardoor een bepaald merk hon- devlokken en een kleine hoevel- heid vogelmuur werd gemengd.

Aanvankelijk lieten ze een onaange- naam gekrijs horen, maar na enige weken werd dat minder en klonk hun geroep ook wel wat welluiden- der. De vogels kroelden wat met elkaar, krawden zich en namen ook heel graag en op een uitbun- dige wijze een bad.

Eind maart constateerde ik dat bei- de vogels begonnen te knagen. Om de kooi wat te besparen, verschaftte ik ze regelmatig verse wilgentakken.

Achteraf kan ik zeggen dat dat knagen een uiting was van broedlust. Een volkomen natuurlijk verschijnsel. Het zijn nu eenmaal holenbroeders en wanneer ze zover zijn dat ze in broedstemming gaan verkeren, zoeken ze een geschikte plaats om al knagend tot een nestholte te komen.

Het nabootsen van een zo ideaal mogelijk klimaat — verlichting, verwarming en luchtvochtigheid — droeg er mede toe bij dat de vogels tot broeden wilden overgaan. Ik bracht ze dan ook onder in een wat ruimere buitenvlucht van 1,50 m x 1,20 x 2 m. Hierna hebben we een boomstam, van 1 m hoog en een middellijn van 50 cm. uitgehold. Dit stuk stam plaatsten we op een onderstam van 1,30 m hoog welke we in een hoek van de voliëre hadden gezet. De bodem van de vlucht werd van een laag zand voorzien, er is een voederplaats aangebracht en er zijn wat zitstokken in bevestigd. Naast het zaad en eivoer hebben we ook een hoeveelheid wilgentakken in de vlucht gebracht. 's Avonds om 18 uur, lieten we het paar in deze vlucht en ze waren er kennelijk erg gelukkig mee. Onder luid gekrijs werd hun nieuwe verblijf in gebruik genomen. Al direct gingen ze over tot inspectie van het nestblik. Als in een vertraagde filmopname bewoog het mannetje zich wiegend en met vergrootte pupillen om het wijfje. Na ongeveer 20 minuten waren beide vogels in de nestholte verdwenen en ze brachten daarin van stond af aan de nachten door. In de dagen die volgden, begaf het wijfje zich regelmatig in de nestholte en werden er ook meermalen paringen waargenomen. Na enige tijd,

het was 3 mei, werd het eerste ei gelegd; twee dagen later het tweede en vier dagen later het derde ei.

De eieren zijn wit en zo groot als een duivenei. Het wijfje kwam maar zelden meer uit het blok, hoogstens alleen in de vroege morgenuren om wat voedsel op te nemen. Voor de rest werd zij in het blok door de man gevoerd. Wanneer beide vogels het nest hadden verlaten, werd nestcontrole uitgeoefend en dat leverde geen problemen op. De vogels trokken zich daar niet veel van aan. Vastgesteld kon toen worden dat slechts één ei bevrucht was. Na 29 dagen broeden, op 1 juni, is dat ei uitgekomen en lag er een met vrij lange witgele donsveren bedekt jong

op de kale bodem van de holte. De hoeveelheid zacht (opfok)voer werd verdubbeld. Na veertien dagen kwamen bij het jong de eerste veerstoppels door en na drie weken waren de beide ogen volledig geopend. Toen ook tekende zich de roodgelveertjes op de kop wat beter a. Veel later kwam pas het groene rugdek en vleugels door.

De jonge jendaya scheen altijd hoger te hebben want heel vaak konden we van buiten af de bedelgultiden horen.

Op een leeftijd van 60 dagen, ste de jonge vogel voor het eerst zijn kopje buiten en verkende van toe af wat de omgeving. Zes dagen later vloog het uit. Hij was volled bevederd. De kleuren waren mindersprekend als die van de oudervogels. Ook op het kopje was er nu veel groen en de staartveren waren korter. Het vliegen was erg onzeker. Het ouderwijfje hield zich, kort na het jonge uitgevlogen was, weer o vallend veel in het nest op en de controle kon worden vastgesteld dat zij inmiddels weer een ei had gelegd. Op 12 augustus volgde het tweede ei en vanaf die dag broedde zij zeer vast. Op 9 september werden twee jongen geboren die allebei op 6 november zijn uitgevlogen. Z dra het begint te schemeren zoekt de jendaya's, zowel de oudervogels als de drie jongen, de nestholte en brengen daarin de nacht door. Tot zover het verslag van de heer Nagel over de geslaagde kweek van deze bijzonder mooie vogels. Dat artikel er mede toe mag bijdragen dat de lezer die deze vogels bezit, alles aan zal doen om daarmee kweken, is onze vurigste wens. Het is zeer de moeite waard.

uniek aanbod van uw eigen boekenservice

De nieuwe en qua formaat wat verkleinde uitgave van **PARROTS OF THE WORLD**, geschreven door Joseph M. Forshaw en geïllustreerd door William T. Cooper, is thans ook via uw eigen boekenservice verkrijgbaar.

600 pagina's volledige informatie, in de Engelse taal, over alle voorkomende ara's, kaketoës, lori's, papegaaien, parkieten, agaporniden, dwergpapegaaien etc.

Nagenoeg alle soorten zijn in kleur afgebeeld.

Het meest volledige standaardwerk.

U betaald voor dit geweldige boek slechts / 110,—, franco thuis.

U kunt bestellen door overmaking van genoemd bedrag op giro 114 83 24, t.n.v. N.B.v.V., Bergen op Zoom. Doe het snel, want de voorraad is beperkt!

Koppie-krauw, mondje-dicht en toch een lichtpunt!

de levers/essen, doorgewinterde vogelkenners als zij
n, hebben — op een lenteavond, gezeten voor de
kbuis — voor de vuist weg uitgeroepen: „Dát redt-ie
at! Nee, dat wordt niks!“ (En zij (wij) kregen gelijk
int Willem Duys kreeg in diens Voor-de-Vuist-Weg niet
n papegaai en/of kaketoer aan de praat . . .

Moest een soort quiz tussen welbespraakte Lorres
orden met (vanzelf) prijzen voor dié pak weg grijsrood-
art die het beste z'n woordje zou doen. Maar de, we
nen, 8 kromsnavels zwegen in alle talen, de eigen
gelspraak inclusief; er kon zelfs geen gekrijste snauw
Nogmaals, als te voorzien; in zekere zin was het dan
k een overschatting van de trainers-eigenaars, dat
n pupil óók in zo'n rumoerige, onwennige entourage
gwel onder felle jupiterlampen en met de fonkelende
mera's vrijwel óp zich, zich even vrij zouden uiten
; in de, misschien al sinds vele jaren vertrouwde,
iskamer.

I zou dit incidentje — waar Duys' werkgever, de om-
apzuil, verder geen seconde langer dan regelmatig
ict nodig bij stilstand — geen nabeschouwing waard
n, ware het niet dat enkele dagen later in een Ted de
aakshow een andere, een beroepsprater, het weer
il prima deed. Op commando van zijn Duitse variété-
esseuse fragmenten en coupletjes uit een net voor-
speelde melodie ten beste gaf: Fantastisch! Wél kon
en volgen hoe die presentatrice hem telkens met 'n
eepje van haar vingers, waar die grijze opzat, het
intje gaf, dat hij dit of dat moest uitvoeren; of zo men
l klakkeloos na-afen. Wat een enorm verschil tussen
tateur- en professionalisme! En ziet, kort daarop
acht men weer Psittaci; enwel de overbekende Melop-
tacus Undulatus, de „geonduleerde“ ofwel golvende
de brave, leerzame Grasparkiet. Een groepje in di-
rse kleurslagen dat — onze Oosterburen zouden zeg-
n: kadavergehoorsam — de opgedragen bevelen uit-
erde. Als het duwen of trekken van een speelgoed-
igentje en wat dies meer zij. Dan mompelt je voor je
: „Hoe krijgen ze 't voor mekaar — hoeveel oefen-
anuren zijn dáár aan voorafgegaan...?“ Met de
venvraag: „Hoeveel vogels hebben ze er, als onge-
hikt, voor uit moeten wippen voordat ze dit prima
erkende stel overhielden en, zoals dat in het vak heet,
sár hadden...?“ Tenslotte heeft binnen ditzelfde
artaal de tv een bekend importeur wat zendminuten
gund om, aan de hand van goed materiaal een toet-
ting over importaties in het algemeen te geven.

War we heus nog wel wat anders te doen hebben dan
et kijktoestel of de draadloze aanzetten is ons een
paalde radio-uitzending ontgaan met als titel: Natio-
le Top Ten sprekende vogels. We moeten dus vol-
aan met het overnemen van een desbetreffend kran-
nberichtje luidend: „In een Middagje Avro zijn heden
oed“ sprekende papegaaien beo's en grasparkieten
beluisteren. In september '77 was een wedstrijd
geschreven voor sprekende vogels en vandaag wordt
zgn. gouden vogel uitgereikt aan mw. v. d. Stelt,

(*Psittacus erithacus*)

Schiedam, die haar grasparkiet Coco grandioos 'n Mid-
dagje Avro" laat zingen."

We meenden deze aparte, gespecialiseerde tak van dé
alomvattende Liefhebberij-in-Kooivogels even te moeten
belichten; te meer omdat deze (engelengeduld vergen-
de) zijtak zo anders is en werkt dan de, zeg, modale
manier van vogels-houden. In 9 van de 10 gevallen —
en dus ook van de voortreffelijke persartikelen in dit
veelgelezen tijdschrift — concentreert zich de belang-
stelling op de drieëenheid: Huisvesting, Voer, Kweken.
En elk van deze drie aspecten is soms — afhankelijk
van de soort en het al dan niet „lastig“ en een „op-
gaaf“ zijn van die species — al een kolossaal probleem.
Wat uit genoemde recente uitzendingen wél naar voren
komt is kennelijk de verheugende interesse bij de
nieuwsmidia voor (onze belangstelling voor) het rijke
Vogeldom als zodanig!

de JOSSELIN de JONG

de zon-astrilde (neochmia phaeton)

De hier behandelde astrildesoort zien we tegenwoordig zeer weinig. Nu waren ze zo'n tien, vijftien jaar geleden al niet dik gezaaid, maar wie nu een koppeltje van deze vogels wil kopen, zal daar zeer veel moeite voor moeten doen, als het lukt. In ieder geval zal men heel wat geld moeten neertellen.

Er zijn m.i. verschillende oorzaken aan te wijzen voor dit zonne-astrilde tekort. Allereerst ligt er het feit dat ze niet meer geïmporteerd mogen worden uit het land van herkomst: Australië. En aangezien dat importverbod (of juiste gezegd is het een exportverbod van Australië!), al sinds de zestiger jaren geldt, zien we nooit, wildvogels" meer.

Een tweede punt is, dat de zonne-astrilde zich niet zo heel erg leent voor het houden in een gezelschaps-volière: door zijn nogal agressieve gedrag ten opzichte van medebewoners.

En ongetwijfeld zullen er misschien nog wel meer oorzaken zijn aan te wijzen.

Maar laat ik eerst even een korte beschrijving van deze vogel geven:

De lengte is ongeveer twaalf tot dertien centimeter.

De kleur van de man is als volgt: de kop en de borst zijn fel rood, de rug en de vleugels zijn meer bruinachtig, de buik is donker, terwijl ook de staart bruinrood is. Zeer opvallend zijn de witte stippen op de flanken van de vogel. Eigenlijk moet je zo'n prachtig gekleurde vogel écht zien: de beschrijving van de kleuren blijft altijd een zeer flauw aftreksel van de werkelijkheid.

De pop is over het geheel genomen veel eenvoudiger getekend: waar de man het felle rood heeft, daar is de pop bruinachtig grijs en de vleugels en staart zijn ook niet zo sprekend.

Ook bij de pop is het moeilijk om de kleuren te beschrijven: heeft men eenmaal een koppeltje gezien, dan blijven ze in het geheugen gegrift! Zon-astrildes kunnen het beste in een beplante voliëre worden gehouden, want daar komen ze m.i. het meeste tot hun recht; ook in een ruime vitrine „doen" ze het geweldig. Kleine kooien moeten echter beslist worden afgeraden, maar dat

geldt eigenlijk voor elke vogelsoort. Over het verblijf in een voliëre n het volgende: in de zomer kunnen ze heel goed in de buitenvolië gelaten worden: 's winters moeten dan een verwarmd binnenverblijf aanwezig zijn. Ook kan men de vogels tegen die tijd in huis halen. In het laatste geval mogen de vogels weer niet te warm staan; dit kan tot broeden tegen te gaan. Daar wordt ook weleens aangeraden de man en pop gescheiden te laten overwinteren.

Het voedsel moet zowel plantaardig als dierlijke bestanddelen bevatten. We geven dus een goed „tropisch zaad mengsel" met daarbij triticale gierst. Als dierlijk deel geven we dan een goed fijn insecten- of uverseelvoer met daardoor de zogenaamde miereëlers (die eigenlijk mierepoppen zijn!) Ter completering van dit menu elke dag wat groenvoedsel en zo nu en dan een kleine meesworm.

Een goed gritmengsel moet altijd tot hun beschikking staan evenals vers drink- en badwater.

Als we een gezond koppeltje v

ze prachtige astrildes hebben, n kunnen we na een poosje zeker il broedpogingen verwachten. it beste is het, wanneer het stel art gehuisvest is, want in de bedtijd, worden de toch al vechtstige dieren, helemaal onuitstaanar voor hun medebewoners. Trouns in het begin schreef ik al dat om deze reden niet erg geschikt n voor de gezelschapsvolière of ol.

3 nestelplaats gebruiken ze graag n open nestkastje waarin dan van erlei grashalmen en vezels een uwwerk wordt gemaakt.

ide aanstaande ouders leveren n deel aan dit bouwen. De binnkant van de „kraamkamer“ wordt elal met zachter materiaal afgerkt. Het popje legt hierna vier tot l eitjes, waarna het broeden be- it. Ook het mannetje houdt zich it broeden bezig: de taken zijn urig verdeeld.

i een dag of twaalf komen dan de ngen uit de (hopelijk) bevruchte jes.

het eenmaal zover dan dienen we t menu uit te breiden en wel ofdzakelijk op dierlijke basis. Al- eerst verstrekken, we naast het ektenvoer een hoeveelheid op-

fokvoer voor kanaries. Dit kan ge- woon door het insektenvoer ge- mengd worden in de verhouding van ongeveer vijf delen insektenvoer op twee delen opfokvoer. Ook kan dit opfokvoer in een apart bakje gegeven worden. Het aantal te ge- ven mierenëieren en meelwormen wordt tevens drastisch uitgebreid. Voorts kan men ook vliegpoppen geven. Men koopt dan eerst bij een hengelsportzaak wat maden die men op een warme plaats neerzet. Na een paar dagen zijn alle maden ver- popt en deze poppen zijn een prima voer voor onze vogels, zoals ik zelf ieder jaar weer ondervind. Om te voorkomen dat die poppen uitko- men, kunnen we ze het beste in de groentela van de koelkast zetten. Wel in een goed afgesloten doosje of busje natuurlijk, want anders rij- zen er problemen met de vrouw des huizes en narigheid kunnen we nu niet gebruiken omdat we het te druk met onze vogels hebben!

Die vliegpoppen moeten we al ver- strekken tijdens het broeden want het duurt vaak even voordat de as- trildes hieraan gewend zijn. Willen ze er niet aan beginnen dan drukken we er een paar kapot, zodat de inhoud van de pop zichtbaar

wordt. Het is wel niet zo'n smakelijk idee maar op deze manier krijgen ze al gauw de smaak te pakken.

Ook is het heel goed om wat zaad te laten kiemen, want dit is zeer vitaminerijk voedsel.

Bij juiste verzorging groeien de jongen enorm hard. Het is haast onvoorstelbaar hoe de kleine eerst nog kale jongen in een paar weken opgroeien tot bevederde vliegvlugge vogels.

Zijn de jongen eenmaal uitgevlogen dan worden ze nog een poosje bij- gevoerd door de ouders maar al heel gauw volgen ze het voorbeeld van de oudjes en gaan zelf voedsel zoeken.

Het duurt dan niet lang meer of het popje wil al weer aan een nieuw nest beginnen. Als dan de ouders ophouden met voeren dan moeten we het jonge spul uitvangen en in een aparte volièr laten uitgroeien. Zon-astrildes zijn echt prachtvogels waar een echte liefhebber (en wie is dat niet?) veel plezier aan kan beleven.

Tekst: J. Versloot
Foto: H. Bielfeld

NvV Boekenservice

spornissen en andere dwergpapegaaien, Vriends	/ 24,50
stralische papegaaien en parkieten, A. Rutgers	/ 52,50
stralische prachtvinken, C. A. F. Enehjelm	/ 9,95
stralische platstaartparkieten, K. J. Immelmann	/ 19,50
staardvinken, K. Speicher	/ 8,10
men en struiken	/ 8,90
volièr, C. E. van Berkel	/ 20,—
yclopedie voor de vogelliefhebber, 4-delig	/ 360,—
eviers duivengids	/ 24,50
tropische vogels in kleur, Chr. Walraven	/ 16,—
neeskragtige en giftige planten	/ 8,90
ts voor de vogels van Europa, Singer/B. Bruun	/ 19,90
mmofoonplaatjes 33 toeren/17 cm.	
d van de Harzer	/ 9,50
d van de waterslager	/ 9,50
sparkieten mijn hobby, G. A. Radtke	/ 8,60
te parkietenatlas	/ 25,—
rdleiding zebra-vinkweker, W. Beckmann	/ 24,50
rdboek voor de grasparkietliefhebber, A. Radtke	/ 26,50
t grote tuinboek, F. Böhmig	/ 42,50
ot u ook al een papegaai, R. R. P. v. d. Mark	/ 12,75
i vogelboek	/ 47,50
de bossen	/ 8,90
ecten- en vruchtenetende tropische vogels, Vriends	/ 20,—
arierassen, K. Speicher	/ 7,50
aries, K. Speicher	/ 8,10
aries houden als liefhebberij, R. P. v. d. Mark	/ 15,50
urkanaries kweken kunt u ook, J. Veerkamp	/ 18,50
aries en Fazanten, A. Rutgers	/ 57,50
eken met vogels, C. E. van Berkel	/ 40,50
eken met grasparkieten, W. Beckmann	/ 6,50

Onze papegaai, Chr. Walraven	/ 13,—
Papegaaien, C. A. F. Enehjelm	/ 7,80
Papegaaien en parkieten als liefhebberij, v. d. Mark	/ 13,25
Parkieten uit Australië, R. R. P. v. d. Mark	/ 15,50
Parrots of the world, J. M. Forshaw	/ 110,—
Pietpraat over kleurkanaries, J. Kuiper	/ 24,50
Plantengids voor Europa, Oleg Polunim	/ 30,90
Siervogels houden kunt u ook, R. R. P. v. d. Mark	/ 39,50
Tropische vogels, H. Bechtel	/ 9,—
Tropische vogels houden kunt u ook, v. d. Mark	/ 10,75
Tropische volièrevogels in kleur 1, A. Rutgers	/ 37,50
Tropische volièrevogels in kleur 2, A. Rutgers	/ 37,50
Vogelkinderen en hun ouders, S. Hoehner	/ 9,90
Vogelpracht in natuur en volièr, F. Robiller	/ 35,—
Vogels die vragen worden overgeslagen, J. v. Himbergen	/ 10,50
Vogelwereld van Europa in kleur, Avon/Tilford	/ 19,90
Volièrevogels in kleur, Avon/Tilford	/ 19,90
Vogels zien en leren kennen, Dr. W. Tiede	/ 14,—
Vogelziekten, H. S. Raethel	/ 8,60
Wat is dat voor een dier, Dr. IJsseling/Dr. Scheyground	/ 39,50
Waterslagers en harzers, M. van Woezik	/ 9,50
Wat bloeit langs onze wegen	/ 8,10
West-Europa's mooiste planten	/ 8,90
Weiden en akkers	/ 8,90
Wilde planten zien en leren kennen, Dr. D. Seidel	/ 14,50
Wildzangvogels, het houden van, A. Rutgers	/ 17,25
Zaadetende tropische vogels, R. R. P. v. d. Mark	/ 17,25
Zien is kennen, N. Binsbergen	/ 19,90
Zakflora voor bos en heide, G. Hüsteppe	/ 27,50
Zebra-vinken, Stock/P. Kool	/ 20,75
1000 vogels in kleur, B. Campbell	/ 79,50

RAADPLEEG VOOR UITVOERIGER BESCHRIJVING DE PAGINA'S 278 EN 279 VAN DE JAARGANG 1978.

Ook andere niet genoemde boeken zijn door ons te leveren.

U KUNT BESTELLEN DOOR OVERMAKING VAN HET VERSCHULDIGDE BEDRAG EN DUIDELIJKE VERMELDING VAN DE TITEL(S), UW NAAM EN ADRES, OP GIRO 1148324 t.n.v. NVvV BOEKENSERVICE TE BERGEN OP ZOOM. Per omgaande ontvangt u uw bestelling FRANCO thuis.

Exotische vogels als huisdieren? ja of nee?

Door: Rob Stolk, dierenarts

V. Economische belangen

In hoofdstuk II (Omvang van de Nederlandse Vogelhouderij) bleek dat alleen al in Nederland enkele miljoenen vogels als huisdieren werden gehouden. Het behoeft dan ook geen verbazing dat achter deze immense aantallen vogels een navolgende grote industrie staat. En Nederland is natuurlijk niet het enige land dat zoveel vogels als huisdieren houdt; tabel 2 uit hoofdstuk II liet daarover al iets zien en in een van de volgende hoofdstukken zullen we zien dat Nederland zeker niet het enige land is dat een vogelhouderij op zo'n grote schaal kent. Voordat een vogel zijn eindbestemming bij de vogelhouder heeft bereikt, hebben al vele mensen daarvan verdiend. We hebben het tussen we haakjes nu over de wildvangvogels. Om te beginnen moeten de vogels eerst gevangen worden, waarvoor speciale dierenvangstorden ingeschakeld of waarvoor de lokale bevolking — vaak als een vorm van bijverdienste — zorgt; veel mensen verdienen hun inkomen dus geheel of gedeeltelijk door middel van de vogel- of dierenvangst. Deze vangsters staan meestal weer in dienst van een soort tussenhandelaar, die op zijn beurt natuurlijk weer wat wil verdienen als hij zijn varen weer verkoopt aan een exporteur. Ook de exporteur legt uiteraard weer een winstmarge op zijn transactie met een importeur in een ander land, nadat de kosten van het internationaal transport natuurlijk zijn verrekend; ook de internationale transportmaatschappijen — meestal luchtvaartmaatschappijen — verdienen dus aan de vogel- of dierenhandel. Omdat vervolgens ook de roothandelaar-importeur zijn brood moet verdienen verkoopt hij zijn varen ook weer met winst aan de leinhandelaar (de 'dierenwinkel') die hetzelfde weer doet bij de verkoop aan de vogelhouder.

Maar het is niet alleen de handel in de vogels zelf die het economisch belang vormt. Zeer belangrijk, zo het belangrijkste, is de zogenaamde voederende industrie. Eén van de belangrijkste is wel de voederin-

dustrie: voor de vogelhouderij is een enorme hoeveelheid voeders in de handel: kanariezaad, papegaaienvoer, beo-voer, gemengd zaad, krachtvoerders, opfokvoerders, trosgierst, miereneieren, muggenlarven, universeelvoerders, dulvenvoerders, enz. worden dagelijks gevoerd aan papegaai-achtigen, beo's en voliërevogels.

Ook de toeleverende industrie voor constructiematerialen is geweldig groot: in de dierenwinkel en in warenhuizen zijn duizenden vogelkooien te koop van verschillende vorm en grootte, voor de bouw van voliëres wordt een aanzienlijke hoeveelheid hout, steen, cement, gaas, glas, zand en isolatiemateriaal gebruikt alsmede materialen voor dakbedekking. En tenslotte hebben we ook nog de toeleverende industrie voor de inrichting van kooien en voliëres: voederbakken in allerlei maten, drinkbakjes, wasbakjes, nestkastjes, nestmateriaal, beplanting, zilverzand, verlichting, verwarmingsinstallaties, enz. We hebben het dan nog niet gehad over allerlei specialiteiten als inktvischelpen, grit, broedmachines, enz.

Naast de handel in vogels zelf en de toeleverende industrie dienen ook nog andere zaken vermeld te worden: op het gebied van de vogelhouderij zijn ontelbare publicaties en boeken verschenen; niet alleen de schrijvers daarvan, maar ook de uitgeverijen en hun werknemers, alsmede de papierfabrikanten verdienen daar weer aan. Om in mijn eigen straatje te spreken: ook dierenartsen en farmaceutische industrieën verdienen aan de vogelhouderij.

Het is op het ogenblik onmogelijk om een indruk te geven over de bedragen die gemoeid zijn met het verschijnsel van de vogelhouderij in al zijn facetten. Het enige dat tot nu toe bekend is, is een schatting van de verkoopwaarde aan particulieren van de in ruim vier jaar geïmporteerde vogels in Groot Brittannië (het geld dat de Engelse vogelhouders hebben moeten betalen voor de in die periode ingevoerde vogels): dit bedraagt ongeveer 1½ miljoen Engelse ponden (in die tijd

ongeveer 11½ miljoen gulden(!)). Over de handelswaarde van de in Engeland zelf gekweekte vogels is dan nog niets bekend!

Omdat de Nederlandse import — zoals we later zullen zien — goed vergelijkbaar is met de invoer in Engeland, zal in Nederland ongeveer dezelfde verkoopwaarde bereikt worden. Dat de Nederlandse handel er wel bij moet varen moge wellicht alleen al blijken uit het feit dat bij de DiBeVo (Dierenbenodigdheden en voeders) meer dan 1250 leden zijn aangesloten²⁾, variërend van grote voederindustrieën tot de detailhandelaren (dierenwinkels), hoewel deze natuurlijk zich niet alleen bezig houden met vogels, maar ook met vissen, reptielen en amfibieën en uiteraard ook honden, katten, konijnen, enz.

Internationaal gezien moeten dan ook wel miljarden gulden gemoeid zijn met het verschijnsel van de vogelhouderij en alles wat daarmee direct verband houdt.

Het is zonder meer duidelijk dat bij het nemen van maatregelen die ingrijpen in de vogelhandel, de belangen van al deze handelaren, werknemers bij de toeleverende industrieën, enz. niet zonder meer gepasseerd mogen worden. In tegenstelling tot wat het geval was bij de vogelhouders, zouden sterk beperkende maatregelen drastisch in kunnen grijpen op het inkomen en de werkgelegenheid van deze mensen. In welke mate dit het geval zou zijn, in hoeverre dit sociaal-economisch verantwoord zou zijn, of er alternatieven zijn: dit alles zou bij het eventueel nemen van deze maatregelen mede bestudeerd moeten worden.

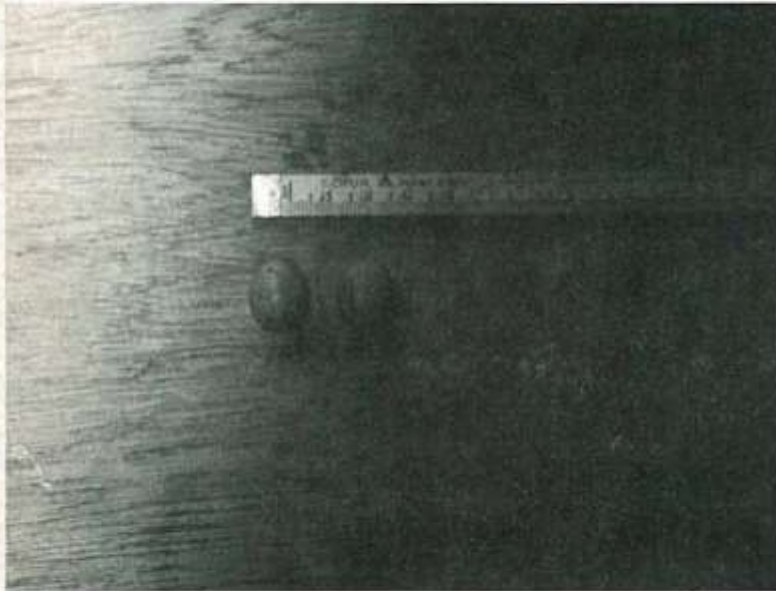
Literatuur:

¹⁾ INSKIPP, T. P. *All heaven in a rage; a study into the importation of birds into the United Kingdom.* Royal Society for the Protection of Birds.

²⁾ VOORWALT, F. N. *Ons commentaar DiBeVo-organ, februari 1976, p. 34.*

kanaribrie

door S. H. Carolus

Het was ongeveer in de tijd dat de „Wet bedreigde uitheemse diersoorten“ van kracht werd, toen één van mijn kanariepopjes daar kennelijk stelling tegen wilde nemen. Mogelijk had zij op de één of andere wijze er kennis van gekregen, dat op de uit die wet voortvloeiende lijst van verboden diersoorten ook de kolibrie voorkomt, u weet wel, het kleinste, maar ook mooiste gekleurde vogeltje. In haar nestje van vier eitjes van normaal formaat, vond ik n.l. op een morgen ook een eitje van pl.m. 1/4 grootte van een gewoon kanarie-ei, dus iets groter dan een groene erwt. Mensen, wat was ik gelukkig met dat mini-eitje. Ziezo, dacht ik, hebben wij, mijn vogels en ik, de Regering daar even fijn te pakken. Als we dan geen kolibries meer mogen houden, gaan we gewoon zelf een ander klein vogeltje maken, een **kanaribrie**. Ik zag het al voor me. In de wereldpers artikelen met vette letters en grote koppen in de trant van: „Lid van de vogelvereniging te kweekt nieuwe vogelsoort. Na jarenlang experimenteren is het hem gelukt een kanariessoort te fokken, nóg kleiner dan de kolibrie. De wetenschap staat voor raadsels, enz. enz. enz.“ Ik droomde al over oktroof aanvra-

gen, wettig deponeren, nadruk verboden e.d. en zag mij in een niet al te verre toekomst al miljonair worden.

Helaas ... dromen zijn vaak bedrog. Zo ook deze. Want toen ik na een dag of vier wilde controleren of dit micro-eitje ook bevrucht was, bleek het spoorloos te zijn verdwenen. Weg, helemaal weg. Alsof het er nooit geweest was.

Alsof het inderdaad alleen maar een droom was geweest. Maar toch kan ik eventuele ongelovige broeders onder u, lezers, bewijzen dat het eitje er wel degelijk geweest is, want ik heb er enkele dia's van gemaakt, met een eitje van normale grootte en een duimstok ernaast.

Mogelijk ben ik wat te loslippig geweest en is de één of andere inheemse of uitheemse inlichtingendienst erachter gekomen en heeft het eitje weggenomen om te voorkomen dat de wereld op zijn kop zou komen te staan. Ik weet het niet, maar het is voor mij nog steeds een raadsel waar mijn „gouden“ eitje is gebleven. Deze keer dus nog geen kanaribrie en ik nog geen miljonair. Ik hoop nu maar op het broedseizoen 1978. Misschien gelukt het me dan.

eer

zieker

Vele oorzaken kunnen op vogels inwerken en het gevolg hebben dat ziekten optreden. Om hier wat meer inzicht in te krijgen zullen we eens nagaan wat zoal de oorzaken zijn en welke omstandigheden bijdragen tot het ontstaan van ziekten. Verder is het wel interessant te weten, hoe het verloop van ziekten is en wat er tegen te doen is.

Op de eerste plaats zal bij het ontstaan van ziekten er een zeker **praedispositie** zijn, d.w.z. er zijn omstandigheden welke er toe bij dragen om het dier voorbeschikt te maken om ziek te worden. Dit kan gebeuren door grote veranderingen in de uitwendige levensomstandigheden. Zo ontstaat een vermindering van de algemene weerstand tegen ziekten of er ontstaat een toestand welke het optreden van ziekten bevordert.

Voorbeelden hiervan zijn er genoeg te geven. Elke wijziging in de voeding kan tijdelijk een invloed hebben op de functie van het maag-darmkanaal en het dier daardoor vatbaar maken voor het aanslaan van ziekten.

Hongerlijden kan fataal zijn voor vogels. Wanneer vogels geen voeder krijgen of niet bij het voer kunnen, doordat het bedekt is door gepelde doppen ontstaat een ernstige stress, zodat de vogels binnen een dag kunnen sterven.

Het verplaatsen van vogels betekent voor hen eveneens een stress.

Het plaatsen van vogels bij andere dieren kan een zware belasting zijn door het aanpassen in de nieuwe ruimte (omgeving) en eventueel strijd met andere vogels.

We zien nog wel eens dat dit tveel is geweest en het dier in één of twee dagen dood gaat.

Als storende factor voor het ontstaan van ziekten is **het klimaat** te noemen. We zien helaas te vaak dat in het najaar en de wintermaande bepaalde besmettelijke ziekten eerder de kans krijgen om aan te slaan

algemene beschouwing over bij vogels

Regelmatige **onrust**, vooral gedurende de nacht kan een storende belasting geven aan de vogels. We denken hier aan muizen.

DE OORZAKEN VAN ZIEKTEN

Hier moeten we direct een duidelijke indeling maken in:

- de **besmettelijke** ziekten en
- de **niet infectieuze** ziekten en **individuele** ziekten.

Voor de vogelliefhebbers zal de eerste groep van besmettelijke ziekten het belangrijkste zijn omdat daarvoor een aantal of alle vogels tegelijk kunnen worden aangetast.

Bij de **besmettelijke** of **infectieziekten** onderkennen we meerdere soorten van ziektenverwekkers nl. bacteriën, virussen, schimmel en parasitaire ziekten inwendig als ook uitwendig.

Als we deze oorzaken nader bezien dan zijn er enkele opmerkingen bij te plaatsen.

Zo vormt de groep van ziekten veroorzaakt door **bacteriën** helaas de meeste problemen en we nemen regelmatig waar dat deze de oorzaak zijn van ziekte en dood.

Enkele van de voornaamste bacteriële ziekten: Paratyphus veroorzaakt door een van de vele Salmonellastammen, besmettingen met Escherichia coli, Streptococci en Staphylococci, verder Pasteurella pseudo-tuberculosis als verwekker van pseudo-t.b.c.

Van de bacteriële ziekten kunnen we zeggen dat een bestrijding goed mogelijk is door een behandeling met antibiotica.

In het algemeen zijn **virusziekten** bij vogels goed bekend, bij het nutpluimvee zelfs een hele serie. Bij de kleinere vogelsoorten is het aantal nog beperkt. Zo onderkennen we psittacosis of ornithosis (papegaaienziekte), pokken en Newcastle Disease of pseudo-vogelpest.

Waarschijnlijk zullen er nog wel meer virussen voorkomen, maar op

dit gebied is nog veel onderzoek nodig.

Schimmel-infecties worden vrij vaak waargenomen bij geïmporteerde dieren die een tijd in quarantaine hebben gezeten en daar antibiotica toegediend hebben gekregen. Longschimmelziekte ontstaat door inademing van schimmelsporen.

Van de ziekten met **parasitaire oorzaken** zien we nog wel eens dat bepaalde vogelsoorten in meer of mindere mate gevoelig zijn voor bijvoorbeeld ingewandparasieten. Zo vormen spiegelwormen vooral problemen bij parkieten. Protozoaire ziekten, veroorzaakt door eencellige organismen worden waargenomen: o.a. coccidiose lankesterella.

In de luchtwegen kunnen mijten

soms aanleiding geven tot ademhalingsstoringen.

Uitwendige parasieten veroorzaken onrust. Zijn het bloedzuigende parasieten, zoals de rode bloedluis, dan ontstaat bloedarmoede.

In het algemeen zouden we kunnen zeggen: „ze verzwakken de vogels waardoor ze gevoeliger worden voor andere ziekten en de dieren kunnen minder goed antistoffen aanmaken.”

Bij het doormaken van besmettelijke ziekten neemt de behoefte aan bepaalde voedingsstoffen toe, o.a. zijn dit de vitaminen.

DE NIET BESMETTELIJKE ZIEKTEN

Hiervan kan de oorzaak vaak teruggebracht worden op storende factoren uit de omgeving. We denken daarbij aan huisvestingsfouten, invloeden van het klimaat en voedingsstoringen. Soms lijkt het dan wel op een besmettelijke ziekte omdat meerdere dieren tegelijk reageren op de ongunstige invloeden. In het algemeen niet besmettelijk zijn ziekten, welke toch nog wel eens voorkomen, nl. die ziekten welke gepaard gaan met gezwellen. Soms zijn dieren daar op erfelijke basis gevoelig voor, zoals parkieten.

Voorbeeld van zieke vogel

Vogelvrienden Krimpen a/d IJssel copv

lijk, doordat op een of andere manier een orgaansysteem wordt aangetast; bijv. longontsteking, darmontsteking of een aantasting van bijv. geslachtsorganen bijv. legnood.

WIJZE VAN BESMETTING BIJ BESMETTELIJKE ZIEKTEN

In verband met de bestrijding van besmettelijke ziekten kan het belangrijk zijn iets te weten over de manier waarop vogels een besmetting oplopen.

Er zijn ziekten waarbij de besmetting (ziektekiemen) alleen via de bek plaatsvindt. Meestal is dit tegelijk met de opname van voeder en water. In het bijzonder is dit het geval bij ziekten welke vooral in het darmkanaal problemen geven, zoals ingewandsparasieten en enkele bacteriële ziekten bijv. paratyphus. De kringloop van zo'n ziekte is vaak zo, dat in het dier een sterke vermeerdering van ziekteklemen plaatsvindt en met de mest worden deze uitgescheiden.

Zo komen wormeieren, paratyphusbacteriën e.d. op de grond terecht. Bij het zoeken naar voeder neemt de vogel ongemerkt de smetstof op. Voor andere ziekten geldt, dat de ziektekiemen via de ademhaling in het dier terecht komen. Dit gebeurt meestal bij virus- en schimmelziekten en soms met bacteriën.

Een andere mogelijkheid van besmetting is door stekende insecten, zoals bijv. muggen dat doen bij kanariepokken.

Ter voorkoming van besmettingen kan de vogelliefhebber enkele maatregelen nemen om de besmettingsdruk te verminderen.

In het algemeen is dit te doen door regelmatig schoonmaken en ont-smettingen toe te passen (1-2% chlooramineoplossing).

VERLOOP VAN DE ZIEKTE

Wanneer vogels ziekteverschijnselen vertonen, dan is het niet zo, dat die vogels dan pas ziek zijn. Het ziekteproces is dan al even op gang. Zo heeft elke ziekte een zekere aanlooptijd nodig om tot uiting te komen. Men noemt dit de **incubatie-tijd**. Voor de besmettelijke ziekten is die tijd tussen besmetting en het waarnemen van de eerste ziekteverschijnselen goed bekend. Zo hebben vele bacterieziekten een incubatietijd van 1 à 2 dagen. Bij andere ziekten duurt het wat langer, N.C.D. \pm 5 dagen en pokken 3-16 dagen. E.e.a. is afhankelijk

Een wormkuur

van de snelheid van vermeerdering van de ziekteklemen in het lichaam van de dieren. Misschien zult u nu denken: „Wat heb ik aan die incubatietijd, wat ik als vogelverzorger waarneem zijn de symptomen of wel de ziekteverschijnselen”. Dat is waar maar u kunt misschien achteraf nagaan wat er zoveel dagen geleden gebeurd is en dan de overbrengingsoorzaak van de ziekte vinden.

De **symptomen** of uitwendig waarneembare ziekteverschijnselen welke vogels bij ziekte vertonen zijn soms duidelijk zichtbaar, soms zeer vaag. Door de tijd te nemen en vooral goed waar te nemen is er toch meestal wel iets van ziekteverschijnselen te onderkennen. We mogen hier toch wel veronderstellen dat u als vogelliefhebber het normale gedrag en doen en laten van uw vogels goed kent.

De **ziekteverschijnselen** welke u bij de meeste ziekten kunt waarnemen zijn: de vogels worden traag, sloom, soms slaperig, ze zitten bol in de veren, met het doel hun eigen warmte vast te houden.

De kleur van het verenpak wordt bij slepende ziekten dof.

Aan de kleur van de snavel en poten onderkennen we soms bloedarmoede. In het algemeen neemt bij ziekte de eetlust af of komt geheel tot stilstand. Alhoewel soms ook is waar

te nemen dat de zieke vogels meer gaan eten.

Wanneer **specifieke** orgaansystemen zijn aangetast zijn daardoor specifieke symptomen te onderkennen. Zo zullen ademhalingsmoeilijkheden ontstaan als de luchtwegen zijn aangetast. Hetgeen te zien is als de vogels pompnd ademen, happen of ademen met een gering geopende snavel.

Aandoeningen van het digestieapparaat, dus maag en darmen, heeft meestal tot gevolg dat de dieren een afwijkende ontlasting hebben, wippen met staart.

Verder zijn soms duidelijk kreupel-heden en verlammingen waar te nemen.

HET VERDERE VERLOOP VAN DE ZIEKTE

Wanneer een ziekte optreedt en er worden geen maatregelen genomen dan zal de ontwikkeling en het verloop van de ziekte bepaald worden door een aantal factoren.

Bij besmettelijke ziekten is dat o.a. het ziekmakend vermogen van de ziektekiem, ook wel de **virulentie** genoemd.

Een factor is of bij de besmetting veel of weinig ziektekiemen tegelijk het lichaam zijn binnengetreten. Maar vooral de snelheid van vermeerdering van de ziektekiemen en de productie van giftige stoffen voor het lichaam zijn bepalend voor de ernst van de ziekte.

Van de andere kant is er het dier dat een ziekte niet zo maar over zich heen laat gaan. Het dier heeft afweermogelijkheden. En vogel kan van nature al een zekere weerstand hebben tegen bepaalde ziekteverwekkers. In zo'n geval slaat de ziekte niet aan. Voor andere ziekteverwekkers is het dier wel gevoelig. Maar het lichaam heeft mogelijkheden om zelf de ziekten te bestrijden. Het is bekend dat de **witte bloedcellen** de taak in het lichaam hebben om alles dat hier niet thuis hoort op te ruimen.

Zo zullen deze steeds proberen de ziektekiemen op te nemen en te vernietigen. Soms lukt dat, een andere keer weer niet en de ziekte zal zich dan verder ontplooiën.

Een geheel andere verdediging tegen infectieziekten heeft het lichaam door het vermogen om **specifieke antistoffen** tegen die bepaalde ziekteverwekker te vormen.

Bij het ziek worden is het een strijd tussen de snelheid van vermeerde-

ing van ziektekiemen en het ver-
ogen afweerstoffen op te bouwen
at daarbij een voldoende aantal
tte bloedcellen om een en ander
te ruimen.

het gunstigste geval komt het tot
rstel. Zo niet, dan zal de ziekte
ortgaan met een ongunstig eind-
sultaat voor de vogel. Tijdens het
kteproces vinden er **diverse ver-**
deringen plaats in het lichaam.
ganen worden aangetast, er kun-
n **ontstekingsverschijnselen** ko-
an. Organen kunnen degenereren.
lfs kunnen in organen groepen
llen afsterven. Dergelijke afwij-
ngen zijn alleen waar te nemen in
it geopende dode of gedode dier.
eedt **herstel** op dan kan deze vol-
dig zijn, maar ook kunnen over-
lfselen van de ziekte achterblij-
n, in de vorm van littekens of
ironische d.w.z. slepende ziekte-
rschijnselen.

at kan daarbij zo zijn, dat het her-
elde dier uiterlijk geen ziektever-
hijnselen meer vertoont; echter
al dat de orgaanfuncties wat min-
r zijn geworden.

in voorbeeld; na een doorgemaak-
ziekte zou een vogel minder
uchtbaar kunnen zijn.

in voordeel voor dieren, die een
smettelijke ziekte hebben door-
maakt en hersteld zijn, is dat zij
bestal voor de rest van hun leven
tistoffen tegen de doorgemaakte
kte bij zich dragen.

w.z. de gevormde afweerstoffen
ijven aanwezig. Bij een nieuwe
smetting met dezelfde ziektekiem,
ordt deze onmiddellijk door die
tistoffen onschadelijk gemaakt.
e zeggen dan het dier is **immuun**
worden voor die ziekte.

ONDERZOEK ZIEKE VOGELS

at is de zaak van de verzorger om
onderkennen dat er iets niet in
de is met zijn vogels. Maar het
aken van een **diagnose** is geen
invoudige zaak. Soms lukt dit wel
s de afwijkingen zeer specifiek
jn, zoals bijv. pokken bij kanaries;
aar zijn de pokjes duidelijk waar-
embaar op de oogleden en rond
e snavel, soms ook op de tenen;
schurft bij parkieten waarbij de
avel wordt aangetast. Meestal zal
nder een uitgebreid deskundig
nderzoek het een gissen blijven
at de problemen zijn. Een dege-
k onderzoek door een deskundige
erenarts kan dan uitkomst bren-
an. Dit uitgebreide onderzoek is
sker aan te raden als meerdere

Scaly-face

dieren ziek worden en grotere sterf-
te te verwachten is. Helaas zijn aan
dit onderzoek vrij hoge kosten ver-
bonden.

Maar met microscopisch onderzoek,
bacteriologisch onderzoek en eventue-
le andere mogelijkheden komen
we meestal wel tot een diagnose.
Als de diagnose bekend is, dan kan
in vele gevallen een behandeling
beginnen. Vaak zijn er resultaten te
bereiken met de toediening van ge-
neesmiddelen, welke specifiek wer-
ken tegen de ziekteoorzaak.

Bij bacteriële ziekten zal de dieren-
arts een of ander antibioticum voor-
schrijven. Voor andere ziekten zijn
ook andere medicijnen ter beschik-
king. Vaak zal de behandeling niet
alleen moeten bestaan uit de toe-
diening van medicijnen, maar ook
zijn andere zaken nodig, zoals:
eventuele verandering in de huis-
vesting, extra verwarming, betere
ventilatie, soms is het voeder te wij-
zigen en extra aandacht te besteden
aan de algemene hygiëne.

In vele gevallen is extra vitaminen-
voorziening nodig.

Beter dan genezen is **ziekten voor-**
komen.

We spreken vaak over goede hygi-
enische maatregelen en bedoelen
dan regelmatig kooien en voliëres
reinen en ontsmetten. Het woord
hygiëne omvat nog, nl. alle maat-
regelen om ziekte te voorkomen.

We geven aan de vogels de meest
ideale lichaamsomstandigheden.

We zorgen voor voeding welke voor
de dieren het beste is.

In bepaalde gevallen is het mogelijk
om ziekte te voorkomen door de
vogels op tijd te **enten**, bijv. kana-
ries tegen pokken enten.

Of in andere gevallen is het preven-
tief behandelen tegen veel voor-
komende ziekten aan te raden. Hier
kunnen we bijv. denken aan regel-
matig een wormkuur toe te passen
bij parkieten, die zeer gevoelig zijn
voor spoelwormen.

In verband met het voorkómen van
ziekten is een waarschuwing nodig
voor het bij elkaar brengen van vo-
gels op tentoonstellingen en de aan-
koop van nieuwe dieren. Dit kun-
nen gevaarlijke momenten voor
verspreiding van ziekten zijn. Het
is uw hobby om vogels te kweken
en uiteindelijk het resultaat van uw
teelt te vergelijken met die van
collegafokkers.

Het bij elkaar brengen van vele vo-
gels kan echter het risico geven dat
dieren met verschillende bacterie-
flora's en dragers van ziektekiemen
met elkaar in contact komen. De
antistoffen tegen ziekten verschil-
len bij de diverse soorten. Zo zal
het ene dier vatbaarder zijn dan het
andere. Bovendien kan het transport
en de vreemde omgeving werken als
een stress, waardoor de vogels nog
vatbaarder kunnen worden voor een
infectie.

De teleurstelling komt vaak na de
thuiskomst, als juist uitgerekend de
beste dieren ziekteverschijnselen
gaan vertonen, ja zelfs sterfte op-
treedt. Een dergelijk probleem is
er ook bij de **aankoop van nieuwe**
dieren. Men weet nooit of dit een
drager is van ziektekiemen en deze
verspreidt. Of andersom het dier
vatbaar is voor een latente infectie
welke onder uw eigen dieren aan-
wezig is zonder dat u er iets van
merkt. Het nieuwe dier wordt soms
spoedig ziek t.g.v. de stress en be-
smetting.

Veel succes met uw hopelijk gezond-
de vogels.

Tekst: P. T. M. v. d. Venne,
Dierenarts
Foto's Mollinger
Ferneer
Lacey

unieke geboorte van lammergier in wassenaar loopt verkeerd af

Twee maanden geleden werd er in Dierenpark Wassenaar een lammergier geboren. Een dezer dagen is deze zeldzame vogel helaas gestorven. Volgens het Internationaal Zoo Yearbook is dit dier slechts in twee diertuinen eerder gefokt.

De teleurstelling voor het Dierenpark Wassenaar is grote, omdat het op uitdrukkelijk verzoek van het Wereld Natuurfonds toegezegd had, te pogen het dier in de Oostenrijkse Alpen uit te zetten, met medewerking van plaatselijke biologen.

Behalve in Oost-Afrika en de Himalaya, komen hoogstens enkele tientallen lammergieren nog in Europa voor. Zij hebben een vleugellengte van bijna 3 meter en bewonen woeste bergachtige gebieden, waar zij in hoofdzaak van dode dieren leven.

Dierenparkdirecteur J. W. Louwman heeft de moeite echter niet verloren. „Als vrijwel enige dierentuin hebben wij twee broedparen van de lammergieren. Vorig jaar hadden wij twee jongen, maar die stierven reeds binnen één week. Ik hoop dan ook dat het volgend voorjaar beter zal gaan en misschien zelfs twee groot komen.”

De heer Louwman heeft het Wereld Natuurfonds inmiddels op de hoogte gesteld van het overlijden van deze zeldzame lammergier.

van groen tot albino

de klassieke kleuren de bijkleur van de gepigmenteerde kanarie

Naarmate de techniek voortschreed en vooral die op het gebied van de chemische processen, slaagde men erin om de canthaxanthine, die tot dan toe in de kanarie zelf werd gevormd, ook langs synthetische weg te bereiden. Toen dit eenmaal een feit was en dit product op de markt kwam, was het hek van de dam. Nu was men in staat om door toediening van een chemisch product, de kanaries een nog diepere oranje rode kleur te geven dan met het voeren van caroteen mogelijk was.

Het synthetisch bereide canthaxanthine is in staat om buiten het omzettingsproces in de kanarie om, rechtstreeks de bevedering diep oranje rood te kleuren. Ook de kanaries

die niet de aanleg bezitten om rode vetstofkorrels te vormen, de gele dus, kunnen nu even oranje gekleurd worden als zij, die deze eigenschap wel bezitten.

Het toedienen van het synthetisch bereide canthaxanthine riep bij vele vogelliefhebbers grote weerstanden op. Hiervan getuigen vele ingezonden stukken in oudere jaargangen van het maandblad „Onze Vogels”.

Tegenwoordig is het een „aanvaardbare” methode om de vogels die oranje rode kleur te geven, die voor een tentoonstellingsvogel wordt gevraagd.

Dit houdt niet in dat de tegenstand tegen deze methode is verdwenen,

maar we zijn nu in de situatie te land dat zij die bezwaar hebben tegen het verstrekken van chemische kleurstimulerende producten aan hun vogels, geen oranje kanaries behoeven te fokken daar er leg andere kleuren voorhanden zijn.

Wil men zich evenwel toeleggen op het fokken van oranje rode kanaries met behulp van chemische producten dan dient men wel te bedenken dat dit niet zorgeloos kan worden uitgevoerd. Diverse fouten worden hierbij nog gemaakt zelfs door degenen die zich ervaren „roodfokkers” noemen. Een van de belangrijkste punten is het regelmatig in juiste hoeveelheden verstrekken van het roodvoer. Dit eist veel g

ld, vrije tijd en ervaring vooral als en zich wil toeleggen op het bren- in van mooie or.ode tentoonstel- igsvogels. Bij de minste of gering- e onderbreking van het regelmatig ieren, dit kan al een dag zijn, zal r bevedering van b.v. nog niet vol- oeide jongen al onregelmatig ge- eurd worden. Beginnende kanarie- kkers kunnen de eerste jaren van n hobby dan ook beter besteden n het fokken van geel-factorige inaries waardoor ze wat ervaring ijgen met vooral de voedselbehoef- n van de vogel.

te stellen dat dit nog slechts spora- disch voorkomt terwijl dit toch de aangewezen manier is om kanaries te fokken die ook erfelijk de or.ood factor in voldoende mate bezitten. Immers, een kanarie die in het bezit is van de eigenschap om zelf de rode vetstofkorrels te vormen zal uiterlijk al een vrij aardige oranje rode kleur in de bevedering laten zien. Helaas is deze oranje rode kleur niet meer voldoende als het een tentoon- stellingsvogel betreft. Hiervan wordt een sterkere tint geëist en men kan nu volstaan met het bijvoeren van een kleine hoeveelheid roodvoer om het gevraagde effect te verkrijgen. Maar niet iedere vogel bezit in ge- lijke mate de eigenschap om rode vetstofkorrels te vormen. Hoe zwak-

ker de omzettingsprocessen in de vogel, hoe meer roodvoer hij zal moeten krijgen om op een tentoon- stelling mee te draaien. Daar syn- thetische canthaxanthine vrij duur is zou men in de praktijk dan ook een voor iedere vogel afgestemde hoe- veelheid moeten klaar maken. Dit is nagenoeg onmogelijk daar alleen al de ruimte zal ontbreken. Daarnaast is het zo dat men, theoretisch ge- zien, niet het gehele jaar door rood- voer behoeft te voeren. Immers als een veer is volgroeid bestaat het uit „dood” materiaal. Maar in de prak- tijk pakt het wel wat anders uit. Zo- dra een vogel een veer verliest zal de nieuw te vormen veer ook weer or.ood gekleurd moeten worden. Ook is het belangrijk dat de vogels bij het begin van het broedseizoen gewend raken aan het opnemen van het synthetische canthaxanthine, verstrekt als toevoeging aan het drinkwater of in poedervorm ge- mengd door het eivoer. Wacht men hiermee tot na het uitkomen van de eieren dan bestaat de kans dat de ouderdieren het verstrekte drinkwa- ter of voer niet of onvoldoende zul- len opnemen. De gevolgen voor de jongen laten zich dan wel raden. In de praktijk komt het er dan meest- al op neer dat het gehele jaar door roodvoer wordt verstrekt. En helaas gaan hiermee zelfs de meest ervaren rood-fokkers in de fout. Door on- onderbroken alle vogels roodvoer te

akst: H. K. v. d. Wal
cto: Ramaekers

e behoefte aan roodvoer, anders zegd de hoeveelheid canthaxan- ine, is niet voor iedere vogel gelijk. en kan or.ode kanaries fokken die nder opgevoerd te zijn met rood- ver van zichzelf al zo oranje rood n dat men het dikwijls niet eens eer geloofd dat er van opvoeren en sprake is. Dit is helaas niet eer zo verwonderlijk, dergelijke ogels komen nog slechts zelden or, welke rood-fokker werkt na de omst van de chemische producten ng met natuurlijke producten en an denk ik aan het gebruiken van en vruchtbare bastaardman? Ik durf

verstrekken heeft men totaal geen inzicht meer in de aanwezige erfelijke aanleg van eigen of aangekochte vogels ten aanzien van het vermogen om zelf ook rode vetstofkorrels te vormen. Hierdoor komt het helaas nog veelvuldig voor dat iemand, die zelf de vogels niet opvoert, oranje rode vogels koopt en na een paar maanden een hok vol zuiver gele vogels heeft.

Om dergelijke vogels een goede oranje rode kleur te laten krijgen is een grote dosis roodvoer nodig. Zoals al opgemerkt, kleurt dit chemisch product, dat van zichzelf een grijze kleur heeft maar om verkooptechnische redenen rood in het potje zit, rechtstreeks de bevedering. Dit heeft tot gevolg dat bepaalde inwendige organen van de vogel geheel of gedeeltelijk buiten werking worden gesteld. De vogel hoeft immers zelf geen rode kleurstof te vormen. Dit bewust uitschakelen van bepaalde organen kan nooit goed zijn voor de vogel en zal mogelijk op lange termijn verantwoordelijk zijn voor ernstige afwijkingen.

Overdosering is niet nodig als men inderdaad fokt met kanaries die ook inderdaad zelf de erfelijke aanleg hebben voor deze kleur. Maar zoals aangegeven weet men praktisch niet meer in hoeverre de vogels deze aanleg bezitten. Vele fokkers gaan daarom ertoe over om na de tentoonstellingen te stoppen met het voeren van roodvoer, immers tijdens de rustperiode in de winter maakt het niet veel uit hoe de kwaliteit van de kleur is. Daarnaast gaat men er ook vaak toe over om bepaalde kweekvogels in het geheel geen roodvoer meer te geven. Alleen op deze wijze kan men weer inzicht krijgen in de erfelijke aanwezige hoeveelheid rood.

Door vervolgens te stoppen met het opvoeren van vogels die van zichzelf bijna geen oranje rood of zelfs uitsluitend geel in de bevedering bezitten kan men op een verantwoorde manier de dan aanwezige oranje rode kanaries met een kleinere, minder ongezonde, dosis roodvoer bijvoeren om toch tot voldoende tentoonstellingsresultaten te komen. Dit eist evenwel enige zelfdiscipline maar we mogen er hopelijk toch wel van uitgaan dat iedere kanariefokker vogelliefhebber is en dat het behalen van prijzen op een tentoonstelling ten koste van de gezondheid van z'n vogels niet het motief is deze hobby te beoefenen.

grasparkieten

De grijsgroene grasparkiet is een combinatie van Australisch grijs en groen oftewel de combinatie van de dominante factor A en de eveneens dominante wildfactor b+.

Tussen de factor A voor Australisch grijs en de ongemuteerde factor b+ bestaat een zeker evenwicht. Het gen b+ is noch dominant over A noch omgekeerd.

De Australische grijsfactor veroorzaakt een melanine vorming die een belangrijk deel van het spectrum absorbeert. Deze melaninegroepering is dominant over de normale melaninevorming welke aangeduid wordt met het symbool b, dat echter op een ander chromosoom zetelt dan de A-factor. Het wildallele van b, het symbool b+, heeft naast de normale melaninegroepering ook nog het gele carotinoïde in de cortex welke door de A factor niet verdrongen wordt. Door de combinatie van het geel carotenoïde en de door de Australische grijsfactor veranderde melaninegroepering ontstaat de grijsgroene kleur welke dus niet veroorzaakt wordt doordat het geel carotenoïde verandert, maar door de gewijzigde melaninegroepering in de kern die dezelfde hoeveelheid licht terugkaatst als bij de Australisch grijzen, doch via een cortex waarin zich geel carotenoïde bevindt. Uit het bovenstaande blijkt dat een grijsgroene tenminste een ongemuteerde b+ en een gemuteerde A factor moet bezitten.

De kleurnuances, licht, midden en donkergrijsgroen, worden veroorzaakt door het al of niet aanwezig zijn van de donkerfactor D.

Zoals gezegd kweken we een grijsgroene grasparkiet door een groene aan een grijze of een grijze aan een groene te paren.

Als voorbeeld nemen we licht Australisch grijs twee factorig maal licht groen.

$$\frac{bD+ A \quad b+D+ A+}{bD+ A \quad b+D+ A+} \times \frac{b+D+ A+}{b+D+ A+} = 100\%$$

licht grijsgroen, enkel factorig/
b+D+ A+
blauw, ————
bD+ A

Ja, zult u zeggen, dat kan wel zijn maar uit de paring van mijn Australisch grijze maal groen had ik behalve grijsgroene ook groene en grijze en zelfs blauwe jongen. We dat klopt dan precies met de theorie. Uw grijze parkiet was dan enkel factorig Australisch grijs en u groene was tevens split voor blauw 100% grijsgroen krijgen we alleen als we uitgaan van een homozygot (fokzuivere) groene en een dito dubelfactorig Australisch grijze. Paren we twee grijsgroene enkel factorig:blauw aan elkaar,

$$\frac{b+D+ A+}{bD+ A} \times \frac{b+D+ A+}{bD+ A} \text{ da}$$

zijn de verwachtingen:

$$\frac{b+D+ A+}{bD+ A+} \quad 6\frac{1}{4}\% \text{ lichtgroen}$$

$$\frac{b+D+ A+}{bD+ A+} \quad 12\frac{1}{2}\% \text{ lichtgroen/}$$

$$\frac{bD+ A+}{bD+ A+} \quad 6\frac{1}{4}\% \text{ hemelsblauw}$$

$$\frac{b+D+ A}{b+D+ A} \quad 6\frac{1}{4}\% \text{ licht grijs-}$$

$$\frac{b+D+ A+}{b+D+ A} \quad 12\frac{1}{2}\% \text{ licht grijs-}$$

$$\frac{b+D+ A}{bD+ A} \quad 12\frac{1}{2}\% \text{ licht grijs-}$$

$$\frac{b+D+ A+}{bD+ A} \quad 25\% \text{ licht grijsgroen}$$

$$\frac{b+D+ A+}{bD+ A} \quad 12\frac{1}{2}\% \text{ lichtgrijs}$$

$$\frac{bD+ A}{bD+ A} \quad 6\frac{1}{4}\% \text{ lichtgrijs twe}$$

U ziet dat uit deze paring vier „soorten” grijsgroen komen. In taal kennen we echter 12 grijsgroenen die genetisch van elkaar verschillen.

Volledigheidshalve vermeld ik ze hier:

1	$\frac{b+D+ A+}{b+D+ A}$	licht grijsgroen enkelfactorig
2	$\frac{b+D+ A}{b+D+ A}$	licht grijsgroen dubbelfactorig
3	$\frac{b+D+ A+}{bD+ A}$	licht grijsgroen enkelfactorig/ blauw
4	$\frac{b+D+ A}{bD+ A}$	licht grijsgroen dubbelfactorig/ blauw
5	$\frac{b+D+ A+}{b+D A}$	midden grijsgroen enkelfactorig
6	$\frac{b+D+ A}{b+D A}$	midden grijsgroen dubbelfactorig

7	$\frac{b+D+ A+}{bD A}$	midden grijsgroen enkelfactorig/ blauw
8	$\frac{b+D+ A}{bD A}$	midden grijsgroen dubbelfactorig/ blauw
9	$\frac{b+D A+}{b+D A}$	donker grijsgroen enkelfactorig
10	$\frac{b+D A}{b+D A}$	donker grijsgroen dubbelfactorig
11	$\frac{b+D A+}{bD A}$	donker grijsgroen enkelfactorig/ blauw
12	$\frac{b+D A}{bD A}$	donker grijsgroen dubbelfactorig/ blauw

Daar de kleurnuance grijsgroen bijna niet van de licht grijsgroene te onderscheiden is, wordt de kleurslag midden grijsgroen niet in de standaard erkend.

De licht grijsgroene is meer mosterdkleurig grijsgroen, terwijl de donker grijsgroene kleurslag een donkere hard grijsgroene kleur heeft. Ook als we de donker factoren even buiten beschouwing laten kan de kleur van de grijsgroenen nogal verschillen. Alle grijsgroenen die split zijn voor blauw, zullen nimmer het maximum aan kleurpunten kunnen halen. Grijsgroenen met de dubbele Australisch grijsfactor welke tevens split voor blauw zijn, zijn over het algemeen te licht in de broekbevedering. Van grijsgroenen met de enkele grijsfactor, welke split voor blauw zijn, is bekend dat de kleur veel harder is door de, naar algemeen wordt aangenomen, zwakkere werking van de enkele Australisch grijsfactor. Deze vogels zijn ook goed te herkennen aan de blauw-grijsachtige wangvlekken.

Geen grijsgroenen showen dus die split zijn voor blauw. Wat dan wel? Immers uit de paring groen maal grijs zijn alle jongen split voor blauw. Om goede grijsgroenen te kweken moeten we de b factor er uit kweken. Dat doen we door grijsgroene split voor blauw aan groen te paren.

In formules:

$$\frac{b+D+ A+}{bD+ A} \times \frac{b+D+ A+}{b+D+ A+}$$

Hieruit kunnen we verwachten: 25% lichtgroen; 25% lichtgroen/blauw; 25% licht grijsgroen enkelfactorig/blauw en tenslotte 25% licht grijsgroen enkelfactorig.

Deze laatste steken gauw kleur met kop en schouders boven de andere grijsgroenen uit. Wilt u de puntjes op de i zetten, kweek dan de A factor dubbel in. Dit kunt u doen door grijsgroen enkelfactorig aan grijsgroen enkelfactorig te paren. Hieruit mag u 25% lichtgroen, 50% grijsgroen enkelfactorig en 25% grijsgroen dubbelfactorig verwachten. De grijsgroenen met de dubbele grijsfactor zijn van een mooie warme glanzende mosterdgroenachtige kleur. Met de dubbele donkerfactor worden ze naar verhouding donkerder grijsgroen.

Door: H. W. J. van der Linden
Foto: H. Lacey

vogelouders en hun kinderen

In april, soms al eerder, keren de koekoeken terug uit hun overwinteringsgebieden in tropisch Afrika. Niet lang daarna klinkt de schallende roep van de mannetjes over onze landouwen. Bij voorkeur zoeken ze die terreinen op waar zij zelf zijn uitgebroed. Het komt echter wel eens voor dat deze plaatsen reeds „overbevolkt” zijn bij voorbeeld als er niet voldoende pleegouders zijn, als door de een of andere omstandigheid hun aantal plotseling sterk is verminderd. In zulke gevallen zijn ze gedwongen andere oorden op te zoeken of rond te gaan zwerven. U weet uiteraard dat een koekoek zelf geen nest bouwt, maar de eieren deponert in de wieg van een zangvogel. Tot nu toe zijn er in ons land een kleine vijftig soorten pleegouders bekend. Men noemt dergelijke vogels, waarbij de eieren worden ondergeschoven, **waardvogels**. Het aantal eieren dat één wijfje per seizoen legt — waarschijnlijk in twee legperiodes met een korte onderbreking — schommelt tussen de vijftien en twintig. De Engelsman Chance*), die de gedragingen van de koekoek grondig heeft bestudeerd, vond in één seizoen 25 eieren, maar dit hoge maximum is waarschijnlijk tot stand gekomen doordat hij de nesten van de waardvogel — in dit geval een graspieper — die op een verkeerd ogenblik gereed kwamen, verwijderde. Daar staat tegenover dat andere auteurs, onder anderen Capek en Paulussen**) van mening zijn dat normaal het aantal is beperkt tot 8 à 12. Nu zal men in de veronderstelling verkeren dat koekoeken zich wel zeer sterk moeten uitbreiden, Zulks is echter niet het geval. De bekende zoöloog Hellebrekers schrijft hierover: „Het verlies-percentages is zeer groot, groter dan de statistieken aanwijzen, daar verlaten nesten minder gemakkelijk worden gevonden dan bezette nesten. Bij een gemiddeld aantal van 15 eieren per jaar en een gelijk blijvende koekoekstand moet dat plusminus 87 percent zijn.”

De koekoek is ongeveer even groot

als een tureluur, maar de eieren zijn stukken kleiner, hoewel ze altijd iets groter zijn dan die van de pleegouders. Volgens de heer Hellebrekers weegt een vol koekoeksei drie percent van het gewicht van de oude vogel, terwijl het ei van andere zangvogels van dezelfde grootte negen percent van het lichaamsgewicht weegt. Bij voorkeur deponeren de vrouwtjes hun eieren in de nesten van waardvogels door wie ze zelf zijn grootgebracht. Het komt echter voor dat ze tóch bij andere soorten worden aangetroffen. Hiervoor kunnen twee oorzaken zijn: óf er zijn op het moment van leggen nog geen nesten beschikbaar van de betreffende waardvogel, óf de eieren zijn afkomstig van de reeds eerder genoemde zwervende individuen. Elk wijfje legt steeds hetzelfde type eieren. Niet zelden vertoont de kleur een treffende gelijkheid met die van de waardvogels, hoewel ook exemplaren worden gevonden die er in het geheel niets van weg hebben. De schaal kleur is dan ook zeer variabel: de grondtint kan zowel witachtig, bleekgroen als roze tot bruinachtig zijn, met daarover verspreid donkerder vlekjes, veegjes, haaltjes en streepjes. Ook komen geheel ongekleurde koekoekseieren voor, bijvoorbeeld bij het paapje op onze Waddeneilanden. In Zwitserland vond men witte, ongekleurde eieren bij de zwarte roodstaart, maar dat behoort tot de zeldzaamheden. Een zeer typisch verschijnsel is het als regel voorkomen van fijne, duidelijk begrensde zwarte of zwartbruine puntjes, die als het ei vers is, gemakkelijk met water zijn af te wassen.

Als een koekoeksvrouwtje een waardvogel ziet die bezig is de toekomstige wieg gereed te maken, wordt zij tot leggen gestimuleerd. Hoewel ook hier uitzonderingen op de regel zijn, is het toch over het algemeen zo, dat een vrouwtje de nesten met nog onvolledige legfels uitstekend weet te vinden. De heer Paulussen, wiens publikatie uitsluitend berust op eigen waarnemingen, beweert dat het vooral de manne-

tjes zijn die een zeer voorname rospelen en de bouwende paartjes bespiedt van een vaste uitkijkpost. Dit kan een boom, struik, elektrische-, telefoon- of telegraafdraad of iets dergelijks zijn. Als regel bevindt deze zich op een afstand van 10 tot 15 meter van het uitgekozen nest. Zijn roep schalt dan onop houdelijk en later is hij het die de dame naar de toekomstige kinderkamer van het koekoeksjong voert. De ornithologen zijn het er nog niet geheel over eens hoe de koekoek het ei in het uitgekozen nest deponert. Bij de gewone open nester is er geen twijfel mogelijk en wordt het ei op de gebruikelijke manier gelegd. Maar er zijn ook eieren aangetroffen in kleine holten, in bolvormige nesten en nestjes die zó le waren, dat ze zeker geruïneerd zouden zijn als de koekoek erop was gaan zitten. Ik haast mij er echter aan toe te voegen dat de ei-leider van ons vrijbuitervrouwtje uit de cloaca — de verwijding aan het uiteinde van het darmkanaal, waar in onder meer de eileider uitkomt — kan worden gestulpt. Het zijn vooral de Britse vogelkundigen die hieruit de conclusie hebben getrokken, dat het ei te allen tijde **direct** in het nest wordt gelegd. Zij veronderstellen dat in de onderhavige „moeilijke” gevallen het vrouwtje zich vastklampt aan een voorwerp

de koekoek onze enige broedparasiet

vlak bij het nest, de verlengde „legbuis” naar binnen brengt in het uitgezochte holletje en het ei vervolgens „uitwerpt”. Andere vogelkenners, vooral de Nederlandse en Duitse oölogen, zijn de mening toegedaan het het eveneens voorkomt via de **indirecte** methode. In dat geval wordt het ei eerst ergens gedeponeerd, waarop het vrouwtje het in de snavel neemt en het op die manier door de nauwe opening of ingang in de nestkom brengt.

Zo vond men in Estland een koekoekswijfje dat dood aan een nestkastje hing. Zij had de kop door de vliegopening naar binnen gestoken en was niet bij machte deze uit het nauwe gat terug te trekken. In het kastje vond men een vers koekoeksel, hetgeen echter nog wel geen **bewijs** is, want het zou er van tevoren door een andere koekoek ingelegd kunnen zijn. Waarschijnlijk lijkt het toch dat het afkomstig was van het jammerlijk omgekomen wijfje. Ook heeft men wel eens een koekoek zien vliegen met een ei in de snob. Maar dit behoeft niet altijd een **koekoesei** te zijn, want het is algemeen bekend, dat nadat een ei is gelegd, één van het oorspronkelijk legsel wordt weggenomen. Men heeft ook waargenomen dat reeds vóór het leggen één of meer eieren werden weggehaald. Het gerooftde ei wordt vrij ver wegge-

bracht, hoewel eveneens is geconstateerd dat het werd ingeslikt. De heer Hellebrekers vermoedt dat zulks alleen dan geschiedt als de vogel in opgewonden toestand verkeert of wanneer het ei toevallig is gebroken. Worden twee of meer koekoekseieren in een nest aangetroffen, dan is het stellig het produkt van meerdere dames. Het leggen vindt doorgaans plaats in de late namiddag, waarschijnlijk omdat de rechtmatige bezitter of bezitster in de ochtenduren op de eitjes zit. Niet altijd accepteren de pleegouders het ondergeschoven ei. Soms verlaten ze het legsel, dan weer hakken zij het „vreemde voorwerp” stuk of bouwen er overheen. Nemen ze het echter wél aan, dan is het eigen legsel verloren. Niettemin werd in het tijdschrift „British Birds” melding gemaakt van het volgende unieke geval: een koekoek legde een ei in het nest van een roodborst, dat vijf eitjes bevatte. Vier roodborsten en een koekoek werden geboren. Prompt probeerde de koekoek, toen hij enige uren oud was, met zijn holle rug de eigenlijke kindertjes over de nestrand te klieperen, maar dat zat hem niet glad. Alle pogingen mislukten en tenslotte ging hij, doodop, boven op de roodborstjes zitten. Toen de koekoek een week of drie oud was, verliet hij het nest en een paar dagen later vlogen ook de roodborstjes uit! Nog een curiositeit uit „British Birds”: een paartje witte kwikstaarten had een nest gebouwd in een schuurtje. Ze vlogen in en uit door het tralie-
werk boven de deur, hetgeen werd opgemerkt door een koekoek. Ook zij vloog door de nauwe opening naar binnen en legde een ei in het kwikstaartenest. Dat een koekoek een gebouw binnenvliegt hoort tot de grote zeldzaamheden. Ook de heer Paulussen vond in juni 1944 te Turnhout een jonge koekoek in het nest van een boerenzwaluw in een open veestal in de weilanden. Het uitwerpinstinct van een koekoeksjong duurt tot de vijfde dag. Als er twee of meer koekoeken in één nest worden uitgebroed, leven

ook zij niet in pais en vree. Ook dan wordt onmiddellijk begonnen met het „overboord” gooien en doorgaans zegeviert de sterkste. Zo vond men eens op de tiende juli een nest met drie koekoeken, die pas waren geboren. De volgende dag tussen vijf en tien uur was de kleinste al over de nestrand gewerkt en begon de strijd tussen de resterende twee. Deze kwam tot een climax op de veertiende juli, toen beide worstelaars uit het nest vielen. Maar ook dat is niet altijd het geval, want in 1949 werden te Ravels in België twee vliegvlugge koekoeken aangetroffen in het nest van een heggemus. Wat zullen die pleegoudertjes het druk hebben gehad die eeuwig hongerige schreeuw-ers van snavelkost te voorzien! Na het leggen bemoeit het koekoeksvrouwtje zich niet meer met het broedverloop, maar ook hierop schijnen weer uitzonderingen te zijn geconstateerd. Zo beweerde een jachtopziener — een zeer betrouwbare persoon — in de buurt van Edinburgh, dat hij meermalen (!) had gezien dat een oude koekoek een jong voer bracht, eerst terwijl het zich bevond in het nest van een graspieper en later ook nog, toen het reeds was uitgevlogen. Uiteraard kan ik voor deze bewering niet instaan, maar er zijn in de vogelwereld al zoveel „vreemde” dingen geconstateerd en zo zullen er ook altijd weer nieuwe dingen aan het licht komen, hoe langer men deze excentrieke vogel bestudeert.

Meindert de Jong

*) E. Chance: *THE CUCKOO'S SECRET (1922). THE TRUTH ABOUT THE CUCKOO (1940).*

**) Capek: *Fortpflanzungsgeschichte der Kuckuck. „Ornith. Jahrb. (1896).*

W. Paulussen: *NIEUWE GEGEVENS OVER DE EIEREN, DE WAARDEN EN DE BIOLOGIE VAN DE KOEKOEK. (De Giervalk, 1957, blz. 241-258).*

Koekoek (*Cuculus Canorus*)

Ervaringskrabbels

het geheim van de intensiefactor
door J. Foederer

U zal mogelijk wel aan mij liggen, maar ik krijg uit bijna alle kanarieliteratuur over de materie intensiefactor de indruk dat de kortbevederde kanaries ook altijd de donkerste kleurnuance hebben. Dat komt waarschijnlijk ook omdat enkele auteurs schreven dat de kortbevederde plaatsen van een schimmelvogel hun diepste kleur laten zien.

Ik schreven dan, vergelijk maar eens een stuit- en een rugdekveertje. Dat heb ik gedaan en nu blijkt dat het langere stuitveertje veel meer doorgekleurd is en geen schimmelrandje" vertoont dan een korter rugdekveertje of borstveertje dat wel zo'n randje heeft. Trouwens de stuit is vaak niet het kortst bevederd. Geloof u het niet? 'Ik maar eens een pincetje en vergelijk maar eens een rugdek- of borstveertje met een stuitveertje van een schimmelvogel. De stelling dat de kortbevederde plaatsen van een kanarie het best doorgekleurd zijn is niet juist. Door deze foute stelling was ik vroeger van mening dat de kortbevederde intensieve altijd de donkerste kleurnuance moest bezitten. Dat is, nogmaals, niet waar. Een ultra intensieve kanarie kan minder ranjerood of geel zijn dan een langer bevederde normale intensieve kanarie.

Dat de schimmelvogel op de stuit zijn donkerste nuance heeft, is meer karakteristiek dan dat het aan de bevedering ligt dacht ik. Nu wordt door ook bijna alle auteurs aangeraden intensief maal gehamerd te kweken. Mijn ervaring is dat dan veel krakkemikkige vogels op de aardbodem worden geplaatst. Men moet dan wel bijzonder goed opletten dat beide een lange bevedering hebben. We kunnen aan een paar witte stuitkussenveertjes niet bepalen of ze geschikt zijn. Ook een gehamerd dek geeft geen zekerheid, ik geloof namelijk niet dat dat gehamerd zijn alles met eventuele schimmel te maken heeft. Volgens mijn ervaring zijn sommige gehamerd vogels met een paar witte stuitkussenveertjes intensiever dan een goed bevederde reine intensieve vogel. Ik dacht dat deze gehamerden (slechte intensieve) wel goed geschikt zijn om goede schimmelvogels te kweken en ook om de bevederingslengte in de hand te houden. Als u goede grote gezonde intensieven wilt kweken zit u veiliger door intensief maal schimmel of andersom te paren. Vergelijk de nuance van de stuitveren en zet de diepste kleurnuances op elkaar.

Een van beide partners moet wel rein intensief zijn. U krijgt dan grote gezonde intensieve en schimmels. U heeft vooral de laatste jaren wel gezien dat we, om nationaal mee te spelen, flinke vogels moeten hebben, goed bevederd en goed doorgekleurd.

Ik weet, dit alles is een afwijkende mening, maar ja die mag men gelukkig in deze tijd lanceren en bovendien stoelt deze mening op enkele jaren ervaring.

Al met al, de intensiefactor laat de geheimen niet zo gemakkelijk ontfutselen. We zijn er nog lang niet achter.

Wat is uw mening?

Eetgewoonten

Vogels voeden zich met heel verschillende dingen, van essen tot insecten en kleine zoogdieren.

De scharlaken prachtmees bijvoorbeeld leeft hoofdzakelijk van insecten zoals mieren, kevers en motten, maar versmaadt ook wilde bessen en zaden niet.

Evenals tal van op takken levende vogels voeden deze neuzen hun jongen met weke insecten zoals rupsen.

Van het begin van hun bestaan zijn de jonge prachtmezen getooid met groene veren, omdat die een goede camouflage vormen zolang ze te klein zijn om zich te verdedigen. De wijfjes blijven trouwens hun hele leven groen, maar de mannetjes krijgen bij het volwassen worden een opvallend rood en zwart verenkleed.

Evenals bijna alle kleine vogels verslindt de prachtmees per dag een hoeveelheid voedsel die evenveel weegt als het eigen lichaam.

Uitvoeden der jongen is voor de vogels een verwoeiende bezigheid.

Vaarnemers hebben eens een wijfje van een winterzoninkje gadeslagen en kwamen tot de bevinding dat het tussen zonsopgang en zonsondergang van een dag niet minder dan 1.217 keren voedsel voor haar jongen aanvoerde.

Bij heel wat families werken het wijfje en het mannetje

dan ook samen om eten aan te dragen voor de jongen, wier honger gewoon niet te stillen is.

De grote, rekbare zak die onder de bek van de pelikaan hangt is wel een der zonderlingste en tevens nuttigste aanpassingskarakteristieken die men bij de visetende vogels aantreft. Als een pelikaan door het water zwemt houdt hij de bek wijd open en schept kleine vissen in die zak op, ongeveer zoals vissers doen als ze een net door het water trekken. Zo kan de pelikaan ettelijke liters „vissoep" in de ingebouwde emmer verzamelen. Vervolgens heft hij de bek opwaarts en laat er het water uitlopen, waarna hij de vissen kan inslikken, zonder zijn maag met water te overladen.

Pelikanen vissen dikwijls in groep. Ze omsingelen dan een school (groep) vissen, sluiten ze in en scheppen ze op in hun zakken.

Diezelfde zak gebruikt de pelikaan echter ook als een soort voedertrog voor zijn jongen. De ouders vullen de emmer met stukken verscheurde vis en de jongen steken hun bek in de zak om er de inhoud uit te slurpen. Soms gaan de jonge pelikanen daarbij zo opgewonden te werk dat hun hele hoofd uit het gezicht verdwijnt als ze tot diep in de keel van hun moeder of vader pikken.

Duiven zijn van nature zaadeters, maar in de steden eten ze ook brood en zo goed als alle voedselresten die ze op straat vinden.

Hun jongen voeden ze met „duivenmelk". Dit is een melkachtige afscheiding die geproduceerd wordt in de krop van de moeder en de vader.

„Duivenmelk" is zeer krachtig en doet de jongen snel groeien. Geen enkele andere vogel voedt zijn jongen op die manier.

ervaringen met afrikaanse soorten

het geslacht estrilda (2)

Tekst: Luk van Praet
Illustraties: Mia Grijseels
Blotoopfoto's: dr. sc. J. Ingels

Twee nauwe verwanten:

de nonastrild en de zwartkopastrild

Beide soorten lijken zo goed op elkaar dat ze nogal eens niet onderkend worden. De nonastrild wordt het meest aangeboden en het is vooral de nominaatvorm die vanuit Kenia de Europese liefhebbers bereikt. Enkele jaren terug kon ik uit een zending die van Burundi kwam, waar beide soorten naast elkaar voorkomen, een viertal zwartkopastrilden pikken. Deze laatste bleken niet zo gemakkelijk te acclimatiseren en niettegenstaande de beste zorgen ging één vogel verloren.

We zullen beginnen met de meest ingevoerde soort en in de volgende aflevering bespreken we dan de zwartkopastrild.

NONASTRILD

Beschrijving en ondersoorten

De staart, teugels, oogomtrek en bovenkop zijn zwart. De bovenrug, de vleugeldekveren en de armpennen zijn asgrijs met een fijne zwarte streeptekening, de handpennen zijn zwartbruin. Stuit, bovenstaartdekveren en flanken zijn rood, deze laatste iets lichter. Het rood aan de

flanken is minder uitgebreid dan bij de zwartkopastrild en bij een vogel in rust is het bijna volledig onder de vleugels verborgen. De wangen, kin en keel zijn wit en de onderzijde is wit tot grijswit naargelang de ondersoort. De ogen zijn bruin en de poten zwart. De bovensnavel is zwart met langs weerszijden een rode streep en de ondersnavel heeft een rode vlek aan de snavelinzet (zie tekeningen). De lengte bedraagt ongeveer 10,5 cm. Beide geslachten

zijn gelijk. Volgens Robiller zou h popje iets geelachtig zijn op de buik. Het geslachtsverschil moet men zeker niet overdrijven.

In de handel wordt meestal een volwassen vogel als man en een juveniele (met bruinere rug) als popje aangeboden. Het kwam zelfs voor dat onwetende (?) handelaars, die een gemengde zending van non- en zwartkopastrilden ontvingen, deze laatste als poppen van de nonastrild verkochten.

Snavelstudie *Estrilda Nonnula*

Estrilda Nonnula

Van de nonastrild (*Estrilda nonnula*) worden drie ondersoorten beschreven. Twee ervan komen slechts in een beperkt gebied voor, terwijl de derde een zeer uitgebreid verspreidingsgebied heeft in Afrika (zie kaartje).

1. *Estrilda nonnula elizae* (Alexander)

Volgens Wolters is deze subspecies beperkt tot het eiland Macias Ngue-ma (het voormalige Fernando Po), doch in „Checklist of Birds of the World” deel XIV wordt ook Zuid-oost-Nigeria, West- en Zuid-Kameroen en Equatoriaal Guinea (het vroegere Spaans Guinea) als verspreidingsgebieden vermeld. Deze ondersoort heeft een grijswitte onderzijde.

2. *Estrilda nonnula eisentrauti* (Wolters)

Deze lijkt sprekend op vorige ondersoort, doch is iets kleiner. Mackworth-Praed en Grant vermelden dat ze groter zijn dan *elizae*, doch dit berust op een vergissing. Ze werd voor het eerst beschreven door Wolters in 1964 in *Journal für Ornithologie*, en oorspronkelijk werd enkel de Kameroenberg (Mount Cameroon) als verspreidingsgebied vermeld. Nu neemt men echter aan dat deze ondersoort ook in het omliggende bergland voorkomt.

3. *Estrilda nonnula nonnula* (Hartlaub)

De nominaatvorm onderscheidt zich van beide vorige subspecies door de wittere onderzijde. Dit ras wordt het meest ingevoerd en komt voor vanaf Oost-Kameroen over Noord-Zaire tot Zuidwest-Soedan, verder in Oegande, Rwanda en Burndi, Oost-Zaire, Zuidwest-Kenia langs de oevers van het Victoriameer en zuidwaarts tot de Zairese provincie Kivu. In diverse delen van het verspreidingsgebied komt ook de

zwartkopastrild voor, zoals o.a. in Burundi, Kameroen en de Kivu-provincie (Zaire). Ogenschijnlijk houden beide soorten er hetzelfde gedrag op na, alhoewel ze niet hybridiseren. Sommige ornithologen vermoeden dat ze verschillend voedsel opnemen.

Biotoop en levenswijze

Het is onmogelijk een type-biotoop op te geven voor de nonastrild, aangezien dit zeer uiteenlopend kan zijn. Wel staat vast dat ze minder gebonden zijn aan woudrijke streken dan de zwartkopastrild. Men vindt ze zowel aan randen van wouden, op open plekken in het woud, in de struiksavannes en tot in de tuinen van de nederzettingen. Ze zijn helemaal niet schuw en laten zich gemakkelijk observeren. Dr. Johan Ingels nam ze herhaaldelijk waar tijdens zijn studiereis in Kameroen. Vroeg in de morgen kon hij ze waarnemen in de tuinen van de inlanders (o.a. in hun maisveldjes) in gezelschap van blauwfazantjes (*Uraeginthus bengalus*). Wanneer er teveel beweging kwam in de tuin trokken de nonastrilden zich terug in de rand van het woud. De blauwfazantjes daarentegen bleven ook gedurende de dag in de tuinen. Nonastrilden treft men zowel aan op

zeespiegelniveau als op een hoogte van 3000 m., zoals de ondersoort *eisentrauti* op de Mount Cameroon. Naargelang hun biotoop kan ook het opgenomen voedsel sterk verschillen. Hoofdzakelijk nemen ze graszaden, verder andere kleine zaden en insecten, waaronder ook termieten. Ze fourageren meestal dicht bij of op de grond. Bij het verorberen van graszaden klimmen ze verbaasd handig tussen de halmen, die onder hun gewicht doorbuigen. Nesten worden gevonden op hoogtes variërend van 1 tot 7 meter. Ze zijn rond met een zijdelingse ingang. De 3 tot 6 witte eitjes worden gedurende 11 dagen door beide geslachten bebroed. Naargelang de streek varieert de broedperiode, doch deze valt meestal aan het einde van de regentijd. De jongen lijken goed op de ouders, doch zijn wat dof gekleurd en hebben een volledig zwarte snavel. Bannerman beschrijft ze als bruiner en minder gestreept. Ik kan hem hierin volledig bijtreden, want bij de importen vallen de jongere vogels op door hun bruinere rug. In het broedseizoen leven de vogels paarsgewijs, daarna zijn vluchten van een honderdtal vogels geen zeldzaamheid.

Nonastrilden in de voliëre

Algemeen wordt aangenomen dat deze vrij zeldzame voliërebewoners voor het eerst in 1935 Europa bereikten en zowel in Engeland als in Duitsland terecht kwamen. Het jaar daarop reeds wordt vanuit Engeland een eerste broedresultaat vermeld (Wharton-Tigar). Boosey kreeg ze op zijn beroemde „Keston Bird Farm“ voor het eerst in 1960 te zien. Hij ontving toen meer dan twaalf paar. Het is trouwens pas vanaf dit jaar dat deze astrilden regelmatig in de handel kwamen. Daarvoor waren ze zeer zeldzaam. Af en toe worden ze ook wel vervoerd met de nog minder ingevoerde zwartkopastrild. Vanaf 1975 werden

ze door de Belgische importeur J. Maroy (Waregem) meermaals in betrekkelijk grote hoeveelheden (20-40 stuks) ingevoerd.

Verzorging

Pas geïmporteerde nonastrilden zijn meestal gemakkelijk in te wennen. Diverse liefhebbers ondervonden echter dat vogels uit bergstreken steeds meer moeilijkheden geven dan deze uit de lager gelegen gebieden. Dit zou in de richting kunnen wijzen dat ze in de natuur verschillend voedsel opnemen naargelang hun biotoop, zoals eerder reeds werd vooropgezet, en dat bergtevogels gespecialiseerd zijn op zaden van specifieke alpineplanten. Graszaden in aar en trosgierst dragen in ieder geval bij tot het vlot laten verlopen van de akklimatisatie. Ze eten ook vrij vlug van de aangeboden tropenmengeling, waar ze vooral de millet- en gierstsoorten verkiezen. Bijvoeding van een proteïnerijk voedsel (insekten, eivoer) is echter steeds aan te bevelen. Chris Walraven vernoemd ook blauwmaanzaad als een graag opgenomen voedsel. Miereneitjes en kleine meelwormen worden eveneens opgenomen en ook groenvoer en vogelgrit behoren regelmatig ter beschikking te staan. Halfrijpe grasaren worden onder de poot vastgehouden en zo leeggegeten. Dit gedrag werd zowel op de grond als op een zitstok waargenomen.

Een veel voorkomend euvel bij nonastrilden is het uitvallen van de

veren, vooral aan nek en schouders. Dit komt zowel voor bij vogels die in groep gehouden worden als bij enkelingen, zodat het dus niet kan worden toegeschreven aan verenpikken. De meeste auteurs nemen aan dat dit zou te wijten zijn aan gebrek aan zonlicht of zelfs aan een tekort in de voeding. Alhoewel Robiller beweert dat de veren nooit

meer terugkomen, kan ik me hiermee niet verenigen. Na een behandeling met Federvit-Mauserpulver kregen mijn eigen vogels hun oorspronkelijk verenkleed vrij vlug terug. Derek Goodwin had dezelfde goede resultaten met Hastings' Multivitamin-preparaat. Het gebruik van True-lite lampen in het winterverblijf kan hier preventief werken. Het komt wel voor dat het herstel van het verenkleed slechts van tijdelijke aard is en zodra er iets verkeerd gaat met de voeding of als de zon te lang afwezig blijft, hervallen de vogels in dezelfde kwaal. Hardnekige gevallen, waarbij de veren helemaal niet terugkeren, komen gelukkig slechts zeer uitzonderlijk voor. Zoals bij diverse andere vogelsoorten die tussen het hoge gras leven, groeien de nagels opvallend vlug en moeten ze regelmatig worden bijgeknipt. Dat dit vaker moet gebeuren met vogels die in een kooi verblijven ligt uiteraard voor de hand.

Broedresultaten

Rekening gehouden met het relatief kleine aantal nonastrilden in gevangenschap wordt er vrij veelvuldig melding gemaakt van broedresultaten met deze vogeltjes en blijken ze dus niet tot de moeilijkste broedvogels te behoren.

Zoals eerder vermeld dateert het

eerste broedresultaat in gevangenschap van 1936 en het werd behaald in Engeland door Wharton-Tigar. De jongen werden hoofdzakelijk grootgebracht met mieren-eieren en zaden van het beemdgras (*Poa pratensis*). Beide vogels voerden en het popje bleef 's nachts bij de jongen op het nest tot deze ongeveer twaalf dagen oud waren. De bekende deense vogelliefhebber en veearts Dr. E. Nørgaard-Olesen kweekte diverse jonge nonastrilden in de jaren 1960 en 1961. Deze ervaren vogelhouder kocht in mei 1960 twee popjes en kon wat later een mannetje te pakken krijgen. Midden oktober werd een nest ge-

bouwd in de buitenvoliëre, doch het popje kreeg legnood. De vogels werden binnenskamers in een kooi ondergebracht en in november werd in die kooi genesteld. De vogels maakten hun nestje in een tenen mandje en gebruikten hiervoor hoofdzakelijk kokkosvezels en een weinig dons. Er werden 5 eitjes gelegd, die trouw door beide vogels werden bebroed. Vier jongen verlieten het nest. Ze hadden een kortere staart, waren dof van kleur en de streeptekening op de rug ontbrak geheel. De stuit was rood, de flanken echter niet. De bek was volledig zwart. De jongen werden grootgebracht met een zaadmengsel, graszaden, distelzaden, meelwormen en muggelarven. Het jaar daarop werden twee jongen grootgebracht in de buitenvoliëre (juni), doch daarna stierf het popje aan legnood. De man nam onmiddellijk het tweede popje aan en op 24 september had het nieuw gevormde paar reeds vier jongen. Dit lijkt in tegenstelling met de bewering van Robiller dat de vogels zeer kieskeurig zijn wat hun partner betreft. Na zijn succes met de nominaatvorm kon Dr. Nørgaard-Olesen ook de ondersoort *elizae* aankopen. Deze werden door de handelaar als zwartkopastrilden aangeboden vanwege de grijzere onderdelen en de zwartere rugzijde. Aan de snavel was echter onmiddellijk te zien dat het hier wel degelijk om nonastrilden ging. In Duitsland werden in 1966 en 1971 broedresultaten behaald respectievelijk door Blaser en Th. Kieefisch.

... van de meest recente suksen-
 wordt beschreven in „Foreign
 Birds” — Vol. 43 no. 4 - 1977 —
 voor Peter Walker. Zijn paartje non-
 strilden deelde de volière met twee
 libries. Ze bouwden een ovaal
 nest van groene grashalmen, waar-
 ook nog de aren stonden. Het
 nest was keurig geweven en mooi
 gewerkt en had een zijdelingse
 gang. Bovenop het nest was een
 klein kuiltje gemaakt, waarin de
 eijegels af en toe wat gingen uitrus-
 sen. Er kwamen vier eitjes, doch op
 het ogenblik dat er jongen moesten
 komen bleek het mannetje onvind-
 baar. Het gedrag van het popje, dat
 op de bodem van de volière allerlei
 heerlijk voedsel bijeenzocht, wees in
 die richting dat er inderdaad reeds
 jongen uitgekomen waren. Fruit-
 egjes en gedroogde mieren eitjes
 werden niet aangenomen. De lief-
 labber kreeg het vermoeden dat
 het ontbrekende mannetje wel eens
 dood in het nest zou kunnen liggen,
 doch hij durfde de jongen niet te
 boren en liet de natuur zijn gang
 gaan. Toen de jongen (3) uitvlogen,
 ging hij onmiddellijk het nest in-
 tekeren en werd zijn veronder-
 stelling bevestigd. Het dode man-
 netje lag platgedrukt onderaan in
 het nest. Het is voor dhr. Walker
 een raadsel hoe de pas uitgekomen
 jongen erin slaagden levend van
 onder hun vader, die zonder twijfel
 in het nest gestorven was, ge-
 akten.

De drie jongen geleken goed op de
 oudervogels, doch waren wel iets
 matter. Ze ontwikkelden goed en
 samen zonder problemen door de
 opvoeding.

Op bijgaande schets ziet U de spe-
 cieke snaveltekening van de jonge
 nonastrilden. De witte papillen zijn
 nog een tweetal maanden na het
 uitvliegen zichtbaar.

„Avicultural Magazine” van 1963
 z. 149 worden de gedragingen van
 de nonastrild uitvoerig beschreven
 voor de bekende Engelse ornitho-
 log Derek Goodwin. De baltz lijkt

Snaveltekening jonge *E. nonnula*

op die van het napoleonnetje met
 de typische zijwaartse staartbewe-
 ging, het uitzetten van de buikbe-
 vedering en het op en neer buigen
 van de kop met een grashalm in de
 bek (zie schetsen).

*Baltzhoudingen van de
 nonastrild...
 (naar Derek Goodwin)*

(Bovenzicht)

Literatuurlijst

- „Some notes on Black-capped Waxbills” - Derek Goodwin (London), Avicultural Magazine Vol. 69 - p. 149-157.
- „The Black-crowned Waxbill” - E. Nørgaard-Olesen (Janderup, Denemarken), Foreign Birds - Vol. 28 - p. 60.
- „Black-capped Waxbill” - Peter Walker, Foreign Birds Vol. 43 - p. 68-69.
- „List of Birds observed in Cameroon” - Dr. J. Ingels (unpublished).
- Dr. J. Ingels - persoonlijk onderhoud.

Visitekaartje

Estrilda nonnula

- Nl : Nonastrild
- Fr : Astrild nonnette
- Astrild à couronne noire
- D : Nonnenastrild
- E : Black-capped Waxbill
- Black-crowned Waxbill

Opmerking

Bij het eerste artikel over het ge-
 slacht *Estrilda*, verschenen in het
 meinummer van „Onze Vogels”,
 werd per vergissing de foto van een
 groene druppelastrild afgedrukt.
 Deze vogel behoort niet tot het ge-
 slacht *Estrilda*, doch tot het ge-
 slacht *Mandingoa*, waarvan hij trou-
 wens de enige vertegenwoordiger
 is.

over bloemen en planten

Bloemencorso's

In de zomermaanden worden er in Nederland op vele plaatsen bloemencorso's gehouden. Dat zijn ware feesten, waar de bloemen centraal staan. Heel wat mensen spannen zich in om zo'n fleurig evenement te laten slagen. Soms worden er zelfs bloemen voor gekweekt (dahlië e.a.). Vakmensen zoals bloembinderen en kwekers helpen mee om te zorgen dat de bloemversieringen vakkundig worden gemaakt.

De meeste corso's zijn begonnen als regionale gebeurtenis, maar zijn van lieverlee zo schitterend en groots van opzet geworden, dat uit binnen- en buitenland vele bezoekers naar een corso komen kijken.

Hebt u al eens zo'n feestelijke cortocht in levende lijve voorbij zien trekken? De moeite waard, houdt eens een dag voor vrij. Een paar voorbeelden:

5 augustus: Rijnsburg (Rijnsburg Noordwijk)

19 augustus: Leersum (26e maart corso „Midden Nederland“)

2 september: Aalsmeer, motto „Hoe versier je een vrouw?“

10 september: Valkenswaard (Wilhelminapark) 25e maart

Bekend is ook Zundert op de eerste zondag in september.

Onkruiden

zorg uw snijbloemen goed!
nere temperaturen zorgen er-
r dat de snijbloemen in het alge-
en aantrekkelijk van prijs zijn.
licht reden om eens een bosje
ra te kopen of een „lekkere
te“ boeket! Gemengde boeketten
veelal kant-en-klaar te koop,
ar met wat fantasie kunt u ook
'mooie combinaties maken. Gips-
id — met leuke kleine witte
empjes — en vrouwemantel —
enig, mooi blad en groenige
empjes — zijn geschikt om een
iket wat „losser“ te maken.
al zijn bloemen nu goedkoop,
zorg ze tóch goed. Dat scheelt
zienlijk in de levensduur en kost
weinig moeite:
schone vaas
snijbloemenvoedsel in het water
stelen schuin aansnijden
blad verwijderen voor zover het
onder water komt.

van de maand: zonnebloemen
eten in heet water (90°) worden
et, na het afsnijden.

ieu Voorlichting Bloemen en
nten.

ereprijs (veronica)

Prachtige kleine blauwe bloempjes kenmerken de verschillende soorten Ereprijs.

Als de plantjes uitgebloeid zijn, vormen zich bolvormige zaaddoosjes, die gevuld zijn met een groot aantal zaadjes, die verschillende volièrevogels bijzonder graag eten.

Ook van deze soorten kan men weer een wintervoorraadje aanleggen. Daartoe oogst men de zaadbolletjes als ze enigszins bruin gaan verkleuren. Op een lap of krant laat men ze drogen en de bolletjes springen dan vanzelf open. Dan is het eenvoudig genoeg het „kaf van het koren“ te scheiden en de droge zaadjes te bewaren.

Reeds vroeg in het voorjaar kunt u de plantjes al vinden. Vooral op nog jonge gazons en omgewerkte grond. De bloei valt voor de meeste soorten tussen mei en augustus. Er zijn ook Ereprijssoorten die reeds in maart bloeien.

De naam Ereprijs dankt zij aan haar genezende invloed bij sommige ziekten en kwalen. Zij bezit daarvoor een heilzame werking, waar-

voor zij „eere en prijs“ zou verdienen.

Over het Latijnse Veronica bestaan verschillende legenden. Zo wordt ondermeer aangenomen dat deze naamgeving een eerbctoon is aan de heilige Veronica, die met behulp van deze plantjes genezing zou brengen.

De soortnaam chamaedrys is samengesteld uit het Griekse chamai, wat laag bij de grond betekent, en drys, wat eik betekent.

Als we de plantjes goed bekijken, zien we dat ze ook inderdaad laag zijn en het blad veel op een eikeblad lijkt.

Een andere soort is de Veronica filiformis. Dit is de draadvormige ereprijs.

Een aardige bijzonderheid is te weten dat deze draadvormige ereprijs voor 1930 niet in Nederland voorkwam, maar afkomstig uit de Kaukasus, thans algemeen in ons land voorkomt.

P. J. de Penning

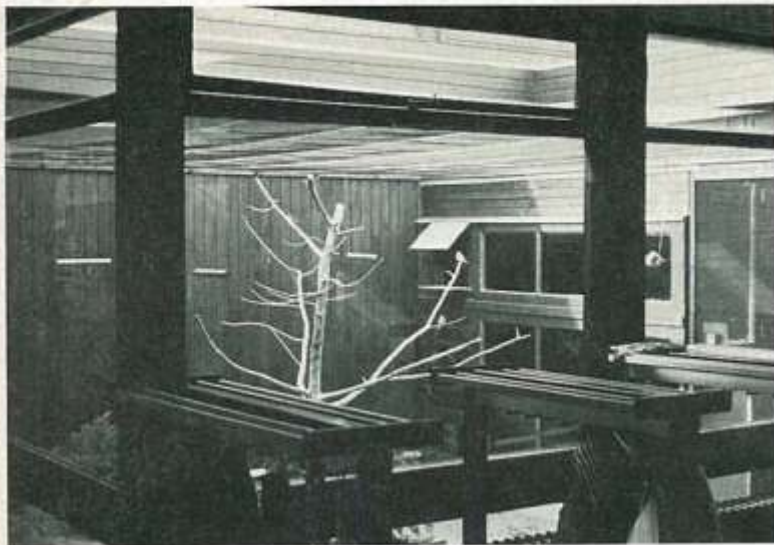
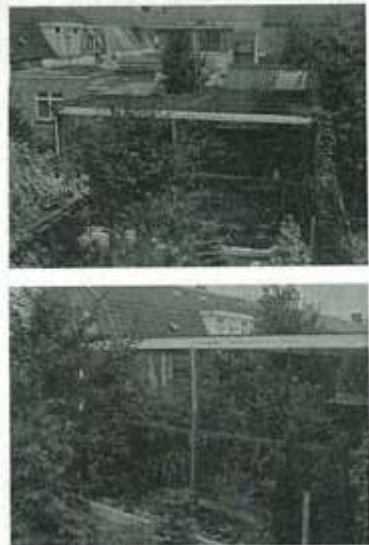

Foto 1

Foto's 2, 3, 4 en 5

de volière van de maand

Foto 1

Laat ons, zo kort na de vakantieperiode, maar eens een bezoek aan een school brengen; dat geeft de meester moed. De Kroevendonkschool basisonderwijs, Langdonk 39 in Roosendaal, is sinds september 1977 een volière rijk. Een patio van 5 x 4 m, gelegen tussen hal en lokalen, bleek een geschikte ruimte om een nachtverblijf van 1.20 x 2.75 m, een sluis van 1.20 x 1.25 m en een vlucht van 4 x 3.80 m te herbergen. De hoogte van al deze ruimten is 2.15 m.

Vanuit de hal is de vlucht goed te zien door twee glaswanden. De bodem van de vlucht is bedekt met een laag wit zand. De beplanting bestaat uit dwergden en juniperus, terwijl daar inmiddels ook coniferen en bruidsluier zijn bijgeplant. Het dak van de vlucht is een constructie van ijzerdraad, draadspanners en gaas. De draden zijn om de 50 cm aangebracht en daarover is het gaas gespannen; een soort zwevend plafond dus. De voorkant van het nachtverblijf bestaat uit hout en glas, terwijl het dak bestaat uit 18

mm dik spaanplaat met daarover dakleer. De temperatuur in het nachtverblijf wordt door een elektrische verwarming op ongeveer 12 graden Celsius gehouden. Zowel het nachtverblijf als de sluis hebben een tegelvloer, welke in het nachtverblijf nog bedekt is met een laag wit zand. De volière wordt bevolkt door rijstvogels, bandvinken, witkopnonnen, napoleonwevers, dominicaner wida's, zebra-vinken, japanse meeuwen, blauwfazantjes en chinese dwergkwartels. Bij deze samenstelling is men er niet van uitgegaan dat er gebroed wordt, alhoewel dat toch heel goed mogelijk is. Te vermelden is nog dat de conciërge van de school, de heer Uytdehaag, zich zeer verdienstelijk heeft gemaakt bij de bouw van deze volière. De foto is gemaakt door de onderwijzer P. de Jong. Beide krijgen dan ook een TIEN. Wat de vogels betreft... ze blijven, alhoewel ze echt niet zo dom zijn, elk jaar zitten...

O ja, het bericht kwam van meneer W. Groen; 9+!

Foto 2, 3, 4 en 5

Op bovengenoemde foto's ziet u de volière van de heer Manders, li van onze afdeling Aviarum in Eindhoven. Deze volière is gebouwd aan het einde van zijn tuin achter de woning en vormt met die tuin een prachtig geheel. De afmetingen van de volière zijn als volgt: lengte 7 m, breedte 6 m en hoogte 4 meter.

De zeer gevarieerde beplanting bestaat uit hulstbomen, vlierstruiker, lissen, bruidsluier, varens, klimop, coniferen, geraniums en nog veel andere soorten en groeit zo geweldig dat de 80 vogels welke in deze volière verblijven, de verleiding om tot broeden over te gaan niet kunnen weerstaan. Als liefhebber van Europese kooivogels is het voor de heer Manders dan ook heel normaal jaarlijks een aantal putters, vink, groenling en merels te kweken, terwijl ook de kanaries en enkel tropische vogels hun steentje bijdragen aan de groei van deze veelbevolkte in dit stukje gecultiveerde natuur.

Naast al het natuurlijke voedsel hetwelk de vogels in deze volière

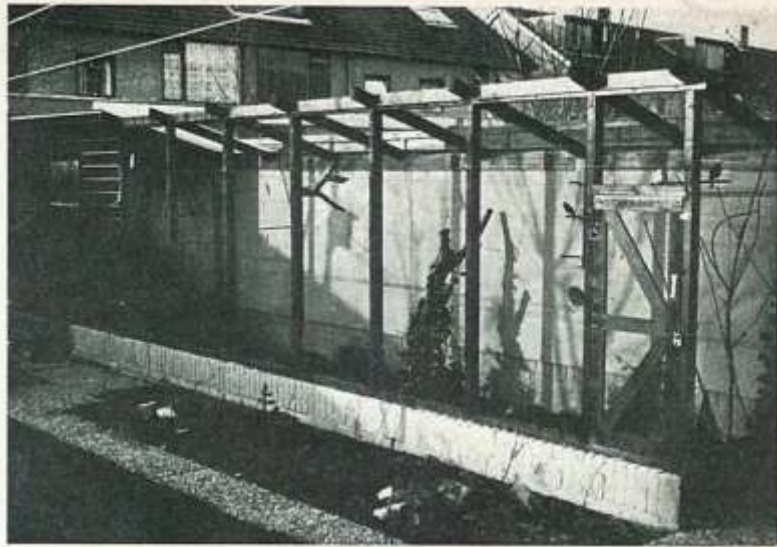

Foto 6

... kunnen vinden, verstrekt de heer Manders onder meer normaal voliërezaad, stukjes kaas, geweekt brood met wat dextro, komkommer, appel, sla, sinaasappel en boerencool (zonder worst). Het is voor hem een trots bezit en een ware ontspanning, waarmee hij tegelijkertijd een zekere garantie levert voor het voortbestaan van onze wildzang.

Foto 6

Zo geheel anders is de voliëre van P.J. Houwaart, Meeuwenlaan 24 in Noordwijkerhout. Jammer toch dat de foto wat korrelig is. De lengte van zijn voliëre is 8.25 m, de breedte 1 meter en de hoogte 1.80 m. Hiervan meet de buitenvlucht 5.50 m en het nachtverblijf is 2.75 m lang. Dit nachtverblijf is opgetrokken van hout vanaf een betonnen vloer, waarop een 26 cm hoog klinkermuurtje is gemetseld. Deze ruimte is voorzien van automatisch werkende verlichting en verwarming. Het is in zijn geheel geïsoleerd met tempex waartegen hardboard. Het dak is aan de binnenkant afgetimmerd met eternitplaten, bovencop liggen er p.v.c. golfplaten. De be-

planting in de vlucht is nog lang niet optimaal, maar planten hebben nu eenmaal tijd nodig. De bevolking bestaat uit een aantal kleurkanaries, diamantduifjes en kwartels.

**Fauna
Metaalwaren b.v.**

Hoofdstraat 138 a, Tel. 04167-41 14
5171 DH Kaatsheuvel

- kunststof bouw pakket, geschikt voor broedkooi, voliëre etc.
- 100 verschillende voorfronten o.a. tentoonstellingsfronten
- aluminium binnen- en buitenvoliëres
- voeder- en drinkautomaten en alle verdere benodigdheden

uw vraag? ONS antwoord!

Fotografie: Horst Müller /
C. Scholtz-Cruiff / H. Lacey

Vraag:

Sedert enige dagen ben ik in het bezit van een blauwe agapornis personata personata. Deze is mij door een kweker, die al zijn agaporniden aan het verkopen is i.v.m. omschakeling op tropische vinken, zeer prijsgunstig aangeboden.

Het betreft een vogel, die geboren is in 1974 en die in 1976 op de tentoonstelling heeft gezeten.

Echter, op het moment dat ik de vogel kocht, kon deze niet vliegen omdat de vleugelpennen na de laatste rui niet volledig teruggekomen zijn. Volgens de verkopers was dit echter geen beletsel om ermee te gaan kweken; het is overigens een pop.

Nu ik dit schrijf (de vogel is ongeveer één week in mijn bezit) komen de vleugelpennen door, maar deze zijn niet blauw, maar vuil-wit.

Ik heb o.a. het boek van Thijs Vriends geraadpleegd, waarin het een en ander vermeld staat over de blauwe personata; hij zegt bijvoorbeeld dat deze vogel veel zonlicht nodig heeft, maar bij de man waar ik de vogel gekocht heb, zaten alle vogels in een kweekruimte in zijn kelder!

Mijn vragen aan U:

Heeft deze vogel inderdaad de „Franse ziekte“, zoals mij bij navraag is verteld?

Kan ik met deze vogel kweken en

gezonde jongen ervan krijgen?

Zou met een vitamine-D-kuur het euvel verholpen kunnen zijn?

Rest mij nog te vermelden, dat de vogel, wanneer hij alleen en rustig zit, voortdurend „rare geluiden“ produceert, net alsof hij (of liever gezegd: zij) voedsel uit de krop opwerkt, hetgeen gepaard gaat met het openen van de snavel en het gelijktijdig sluiten van de oogleden; iets wat ik bij mijn fischeri's nog niet eerder heb gezien.

H.J.H. te B.

Antwoord:

In antwoord op uw schrijven bericht ik u dat voor de serieuze kweek van Agaporniden en vooral van de mutanten onder hen in feite de beste vogels alleen maar goed genoeg kunnen zijn. Voor het verkrijgen van goede vogels mag een hoger aankoopbedrag geen beletsel zijn. Vogels van slechte kwaliteit zijn voor het gratis verkrijgen nog te duur. Dit is de harde werkelijkheid.

De door u gekochte blauwe personata heeft niet de „Franse ziekte“ (kruiper) doch kennelijk te slap gespierde vleugels om te kunnen vliegen. Dit duidt op een vitamine B2-tekort. Vitamine D helpt voor dit euvel niet. Een gebrek aan dit vitamine komt tot uiting door slechte beenvorming en bij vogels ook aan een zachte of weke snavel. Bij de

mensen noemen we deze gebreksziekte de Engelse ziekte.

Teneinde alle mogelijke gebreksziekten op te vangen, kunt u het beste een multivitaminen-preparaat gaan verstrekken. Dit bevat de vitaminen A, B1, B2, B6, B12, D3, E, K4 etc. in de juiste verhoudingen. Een prima merkartikel is „Welpi-vit“, een product van Hoechst Pharma, dat oplosbaar is in drinkwater.

U schrijft verder dat bij uw blauwe personata momenteel de vleugelpennen doorkomen die niet blauw, maar vuil-wit zijn. Zolang die vleugelpennen niet volledig uitgegroeid zijn en dus volledig op kleur, kunt u van de juiste kleur nog niet veel zeggen. Blijven zij straks licht blauwachtig grijs c.q. vuil-wit, dan bezit u vermoedelijk niet de hemelsblauwe personata, doch de hemelsblauwpastei, waarvan de uiterlijke verschijningsvorm, wat kleur betreft, nogal eens te wensen overlaat.

Het „rare geluiden“ produceren tijdens het rustig op stok zitten en daarbij voedsel uit de krop opwerken behoeft persé geen ziekteverschijnsel te zijn, doch u moet de mogelijkheid ook niet uitsluiten dat er het een en ander met haar spijsverteringsorgaan niet in orde is. Al met al lijkt het me niet raadzaam met de betreffende vogel te gaan kweken.

Vraag:

Ik zou graag zangkanaries (harzers) willen gaan kweken. Mijn vraag is nu, is dat moeilijk?

J.Z. te G.

Antwoord:

Zangkanaries kweken is niet moeilijker of gemakkelijker dan het kweken met alle andere vogelsoorten. Men kan harzerkanaries kweken in volières of in broedkooien. Voor men echter gaat beginnen, is het verstandig om eerst eens te rade te gaan bij ervaren zangkwekers en daar dan trachten om aan zo goed mogelijke kweekkoppels of één goede zangman en twee poppen te komen.

Men kan op verschillende wijze met de harzers broeden, te weten jaarbroed, dat is één man en één pop; wisselbroed, één man en drie poppen en die man beurtelings bij de poppen te plaatsen.

Ook in de volière gaat het redelijk wanneer men daarin één man en drie of vier poppen houdt. Men dient dan wel de nestkastjes zo verspreid mogelijk op te hangen. In zake verschilt het kweken van zangkanaries niets met het kweken van kleurkanaries.

Nog even dit: Mochten er onder de ervaren kwekers mensen zijn die interesse hebben om keurmeester te worden, dat zij zich dan zo spoedig

mogelijk aanmelden. We hebben inderdaad een tekort. Zowel de heer De Koning in Leiden als de heer Dongelmans aldaar zijn gaarne bereid u alle gewenste inlichtingen te verschaffen. (Zie adressen voorin dit blad.)

Vraag:

Zou u mij kunnen vertellen waar men zebrafincken mee kan kruisen en welke de man en welke de pop moet zijn? Zou u mij tevens kunnen vertellen of deze bastaarden wel of niet vruchtbaar zijn?

J.T. te N.

Antwoord:

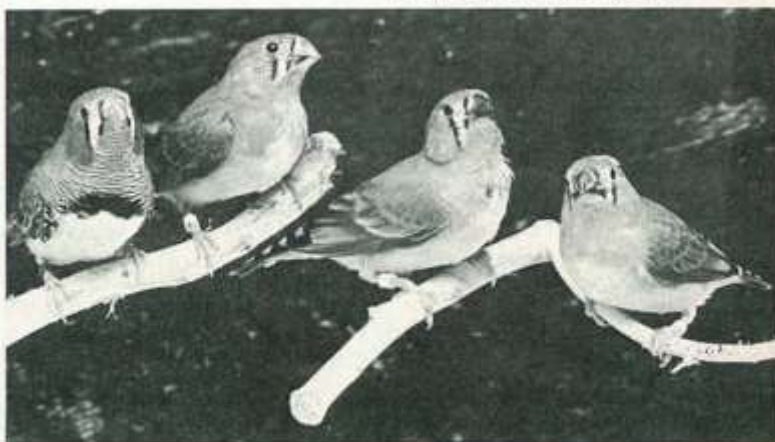
De tropenkeurmeesters hebben in 1977 op speciale inlichtingenformulieren bijgehouden welke bijzondere mutaties en bastaarden zij op de keuringen aantreffen. Uit het keurmeestersorgaan „Bijtijds" citeer ik de volgende bastaarden van de zebrafinck. Let er op, dat bij de toegepaste combinaties de man altijd het eerst wordt genoemd.

ceresamadine	x zebrafinck
loodbekje	x zebrafinck
diamantfinck	x zebrafinck
zebrafinck	x vuurfinck

Verder is het bekend, dat de zebrafinck vrij gemakkelijk kruist met de bichenowastrilde en ook zag ik bastaarden van de zebrafinck met de japanse meeuw.

Ik heb nog nimmer gehoord dat zulke bastaarden vruchtbaar waren. Toch hebben zij voor de kweker wel hun waarde. In de eerste plaats zijn zebrafinckenbastaarden vaak heel mooi van kleur en tekening, zodat zij op de tentoonstellingen vaak menig prijsje wegsnoepen.

Later zijn zij van veel waarde, omdat zij graag als pleegouders optreden voor andere jonge zebrafincken. Vooral in de periode nadat de jongen van hun eigenlijke ouders worden gescheiden en in een vlucht worden ondergebracht met enige bastaarden, zal men zien, dat de bastaarden de jonge zebrafincken — die vaak nog om voer bedelen — nog geruime tijd bijvoeren.

vogelnamen hebben veel te vertellen

door G.A.M. Oijen

Wanneer we vaststellen, dat zich bij het doorbladeren van een vogelboek of vogelgids een waar panorama van vogelnamen voor ons afrolt, verkondigen we heus geen opzienbarende ontdekking. Integendeel. Maar hebt u er ooit bij stilgestaan, dat deze namen, in tegenstelling tot Shakespeares gezegde „What's in a name?“, ons eigenlijk véél hebben te zeggen!

Onze familienamen zijn meestal niet meer dan hulpmiddelen ter onderscheiding. Zonder die zou het in onze samenleving een hopeloze janboel worden. Maar deze namen zijn doorgaans nietszeggend. Het „Zeg mij hoe uw naam luidt en ik zeg wie u bent“ gaat hierbij beslist niet op. Hoeveel anders is dit met de vogelnamen. Wanneer we b.v. de naam boomkever horen, dan weten we dat deze vogel beslist niet in het open veld moet worden opgespoord.

Misleidende namen

Veel namen zijn zinvol en dikwijls ontleend aan bepaalde eigenschappen of bijzondere kenmerken van de vogels. Dit geldt zowel voor de wetenschappelijke als voor de gebruikelijke Nederlandse en volksnamen. Een groot gedeelte hiervan is afgeleid van de roep of zang. Opvallend is dit vooral bij moeras- en weidevogels, die speciaal tijdens de broedtijd aan de nogal luidruchtige kant zijn (kievit, grutto, wulp en kluit). Bij de kleinere zangvogels gelden als voorbeeld de piepers en de tijf-tjaf en... waaraan zou de koekoek zijn naam hebben te danken, denkt u? De spotvogel, pestvogel en ga zo maar door. De geheimzinnige moerasvogel met de misleidende naam, het wouwaapje, dankt een deel van zijn naam aan zijn wouw-wouwgeroep. Het tweede deel slaat op de manier van

zijn voortbewegen in het riet, welke bewegingen aan een aap doen denken. Bij zijn grotere broer, de roerdomp, verraadt een gedeelte van de naam de verblijfplaats (riet of roer) van de vogel en het tweede deel slaat op zijn doffe misthoornachtige roep. Ook kunnen we uit de namen afleiden waar de vogels zich bij voorkeur ophouden. Denk b.v. maar aan het waterhoentje, de houtsnip, de veld- en bosuil, de boom- en torenvalk, de veldhoen of patrijs, de oever-, boeren- en huiszwaluw, de heggemus enz.

Kenmerken

Ook het gedrag van de vogel wordt dikwijls in de naam weerspiegelt. Typische voorbeelden hiervan zijn o.a. de kemphaan, de boomkleeve en boomkruiper, de draaihals, de kwikstaart etc. Bij andere vogels speelt de kleur of een bepaalde aftekening weer een rol, zoals bij de blauwe reiger, het witgatje, de roodborstje en roodstaartje, de beflijster en de koperwiek. Dat bij de naamgeving dikwijls anatomische kenmerken een grote rol hebben gespeeld, zien we bij de staart-erkuifmees, kuifleeuwerik, pijlstaart krooneend en de kruisbek. Een bepaalde voorkeur op voedsel valt u o.a. de volgende namen op te maken: notenkraaker, bijeneter, wespensdief en visarend. Ook een bepaald weertype of weersverandering werd in verband gebracht met de aanwezigheid van bepaalde vogels, o.a. storm- of onweervogeltjes, de stormmeeuw en de regenwulp. Ze zouden de pluviëren (u herkent natuurlijk al de associatie met pluvius) hun naam hebben gekregen door hun verschijnen in de regentijd.

volièretekening no. 3

Op deze tekening zien we een volière, welke evt. in verschillende fases gebouwd kan worden. We kunnen nl. eerst het gesloten gedeelte bouwen en daarna evt. de buitenvlucht. De lengte van het gesloten gedeelte is ongeveer 4 mtr. We kunnen dit gedeelte al naar gelang het soort vogels dat we houden, onderverdelen in meerdere vluchten. Ook kan natuurlijk dat gedeelte kleiner worden uitgevoerd.

Als we met de gesloten volière klaar zijn kunnen we later altijd nog een buitenvlucht aanbouwen. U moet er dan wel voor zorgen dat u aan de te bouwen kant een venster of iets van dienaar heeft gemaakt, zodat we de vogels gemakkelijk in en uit kunnen laten vliegen.

De tekening laat u zien:

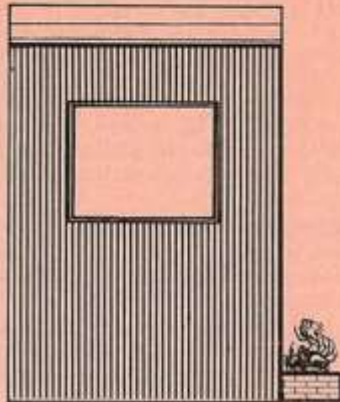
Een zij-aanzicht van de wanden A en B en een bovenaanzicht van het gesloten gedeelte (evt. met lichtkoepele).

Voorts zien we een bovenaanzicht van de totale planning en een wat grotere tekening van het te bouwen gesloten gedeelte.

Het is aan te bevelen het geheel weer wat op te fleuren met wat planten en groen. Maar daar vindt u meestal wel genoeg ideeetjes van in de rubriek „Bepanting in erom de volière“.

C. Booster

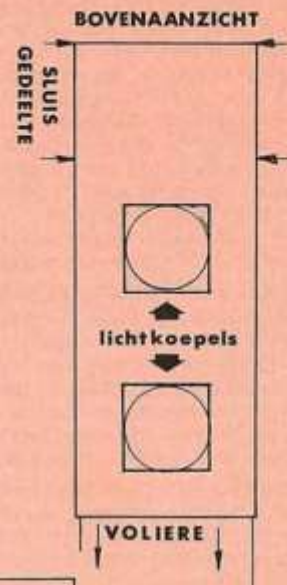
3 WAND A met lichtvenster

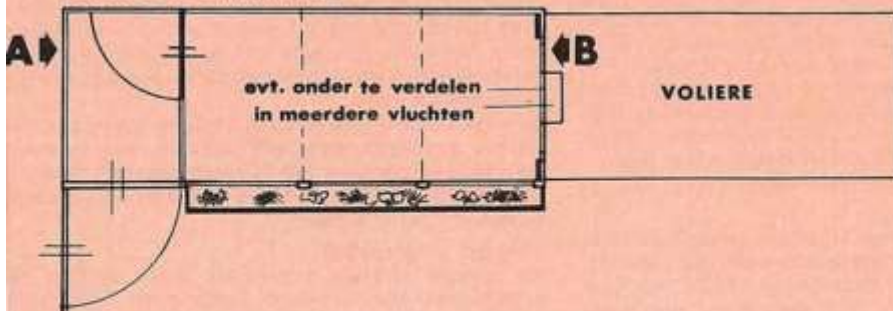
WAND B met vlieggat

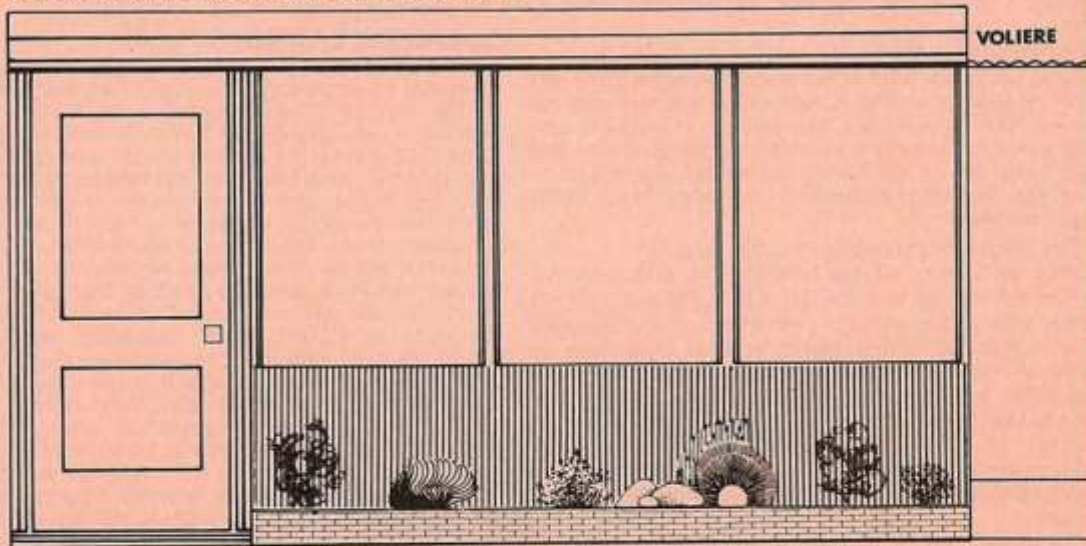
SCHAAL: 1:33

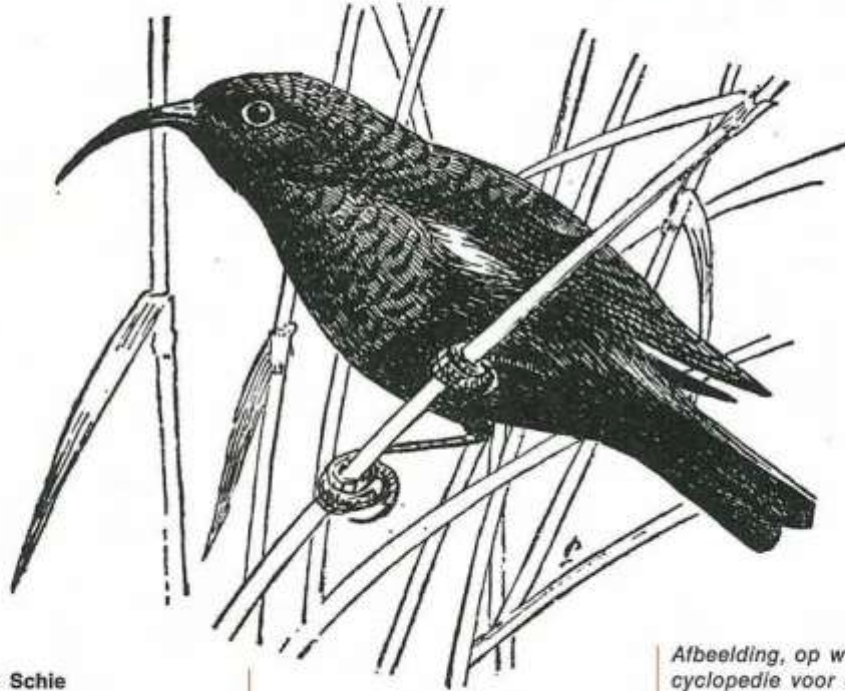
TOTAAL BOVENAANZICHT

AANGRENZENDE SCHUUR c.q. BROEDGELEGENHEID

geslaagde kweek met *Nectarinia asiatica*

door S.J. van Schie

Vrij rondvliegend tussen mijn diverse vollères op de zolder van mijn woning, heb ik altijd wel wat „klein spul” gehuisvest, zoals kolibries, honingvogeltjes, bloesempikkertjes of net wat ik in de handel kon bemachtigen. Reeds enige jaren zijn dat 2-1 *Nectarinia asiatica* (purple sunbirds, purper honingvogeltjes) en 1-1 kolibrie *cocuscans* (violetoor kolibries).

Het was bijzonder verheugend om op een gegeven moment te mogen constateren dat de honingvogeltjes een nestje aan het, ik mag wel zeggen vlechten waren. Dit deden ze aan een simpel stukje electriciteits-snoer van ongeveer 6 cm lang, dat vanaf een TL-balk in een flauw bochtje boven naar de vlëring liep. In eerste instantie dacht ik dat het het werk van de kolibries was, maar later stond vast dat de honingvogeltjes aan de slag waren gegaan. Dit alles speelde zich af medio juli 1977. Ik dacht al aan alles wat het

wou kunnen zijn of worden, totdat het prachtkleed van het mannetje honingvogel — purperblauw met oranje schouderveertjes — plotseling veranderde. Ik had het stelletje honingvogeltjes ongeveer drie jaar en ik wist dat het mannetje zijn eclipskleed zou gaan krijgen en dus voor langere tijd niet geschikt was om eventueel aan voortplanting te kunnen doen. Om het nestje wat te beveiligen heb ik met een stukje nylonkous het bouwseltje buitenwerks wat stevigte gegeven. Het hing immers zo maar aan een stukje snoer. Hierna heb ik de kolibries uitgevangen en ook een mannetje honingvogeltje. Deze drie heb ik apart gezet om het paartje zoveel mogelijk rust te geven. Sneller dan ik dacht was het mannetje door de rui en al spoedig daarna hevig zingend aan het balsen. Het nestje waaraan zij eerder waren begonnen werd nu afgemaakt en gestoffeerd. Het leek toen veel op een kleine

Abbeelding, op ware grootte, uit E cyclopedie voor de Vogelliefhebb

kokosnoot waarin een invleggaazat met een middellijn van ongeveer 2½ cm.

Toen ik op een morgen in december 1977 boven kwam, stortte t popje zich als een granaat uit t nestje en vloog op mij af. Ik h gelijk van de gelegenheid gebruik gemaakt om dat nestje te controleren en jawel, het eerste eitje was gelegd. Het popje, dat anders tam was en uit een nektarfles dronk terwijl ik dat flesje vasthield, was inmiddels al wat gekalmeed vloog terug naar het nestje en ke doorgemoedereerd op mij neer. Een snelle berekening zei mij d indien het eitje bevrucht zou zij dit dan op oudejaarsdag uit z komen. Toen het zover was, heb die nacht de lichten op zolder az gelaten om daarmee te voorkomen dat de vogels al te veel zouden schrikken door het tijdens die nacht afgestoken vuurwerk. Na 17 dag waagde ik het er op om weer ee

het nestje te voelen en nog steeds bleek het eitje daarin te liggen. Met een klein suikerschepje aalde ik dat eitje uit het nestje en et bleek onbevruucht te zijn. Ik hoopte op een tweede legsel en begon de kweek van fruitvliegjes norm op te voeren. Het wemelde oven van de vliegjes, maar ik wilde er nog meer en in een ziekenkooi, met de thermostaat op 24 graden C, gelukte het mij er tienduizenden te kweken. Buiten was het oud, 's nachts vroer het flink. Mijn ogelverblijf kreeg ik niet warmer dan ongeveer 18 graden C. Toch zagde het popje weer eitjes en ik kwam mij voor, al moest het een maand duren, niet meer aan het eitje te komen. Het broeden scheen voortreffelijk te gaan en in jussen had ik de tijd genomen om mierenlijven te slaan en een grote voorraad encytreën. Toen er zo'n 14 of 15 dagen broeden was verstreken, oorde ik een zacht gepiep vanuit het nestje. Was het dat wel, je hoort o veel in een vogelverblijf. Toch dacht ik maar een bakje levend voedsel neer en hoopte maar dat het geen verbeelding van mij was wat er jongen waren. Later op de dag vond ik vier halve eischaaftjes tussen de planten en omdat het popje kennelijk aan het zoeken was naar levend voedsel, ging ik op zoek naar spinnetjes. Het popje hing doodgewoon verder alsof haar jongen niets zouden kunnen overkomen. Het mannetje — dacht ik — leek er nauwelijks naar om en reeg alleen maar „snauwen en rauwen" van het popje. Met erg veel moeite vond ik zo hier en daar wat spinnetjes, maar wat wil je vinden in de winter. De achtste dag na het uitkomen was er paniek. Voor de ruit in de deur van het ogelverblijf zag ik dat beide ouderogeltjes bij elkaar zaten als het zware treurend om een dood jong dat tussen hen in lag. Ik stapte binnen en door alleen maar aandacht te hebben voor dat tragische tafereeltje, zag ik het tweede jong niet, tapte er bovenop en nou ja, u begrijpt de afloop. In een klap was alle hoop vervlogen, want wie gandeerde mij dat dit koppeltje vogels, dat toch al minstens vier jaar oud moest zijn, nog eens zou aan broeden. Als ze dat zouden doen, dan zou ik, zo nam ik mij voor, het mannetje zodra het popje ou gaan broeden weghalen en haar alleen de jongen laten groot-

brenge.

Zowaar, het kwam tot een derde legsel en aldus handelde ik; mijn nieuwe theorie. Op een gegeven dag vond ik, op dezelfde plaats als de vorige keer, weer vier halve eischaaftjes. Ik ook weer aan het experimenteren wat het voedsel betrof. Op 16 maart kon ik bij een reptielenhandelaar bloedwormpjes kopen en twee kweekjes wasmotten. Na twee dagen werden de wormpjes geaccepteerd. Daarnaast vergat ik ook niet de benodigde hoeveelheid spinnetjes te vergaren, want dat scheen toch wel het meest belangrijke voedsel te zijn. Toen de jongen ongeveer acht dagen oud waren, vond ik een uit het nestje gegooid dood jong. De andere werd goed gevoed en toen deze ongeveer elf dagen oud was, keek hij door het invlieggat naar buiten. Zijn snaveltje was nog erg kort. Intussen werd er naast genoemd levend voedsel ook nog volop kwark, hardgekookt ei, tahoe, mierenlijven en in wat melk met druivesuiker geweekt witbrood verstrekt. Helaas, ook het laatste jong werd niet ouder dan ongeveer 12 dagen. Als oorzaak daarvan zie ik dat ze één dag, die laatste dag, zonder spinnetjes zaten. Wij moesten op familiebezoek en omdat er toch een zeer uitgebreid menu werd voorgeschoteld dacht ik dat het wel zonder spinnetjes zou lukken. Dat was niet zo; wel meer geleerd, maar toch een illusie armer; de zoveelste.

Al dreigde mijn moed te zakken, enig optimisme kreeg de bovenhand en ik liet het mannetje weer bij het popje. Ik verzorgde beide vogels, zoals overigens al mijn vogels, goed en gaf ze af en toe wat extra's. Het popje kwam op een gegeven moment de spinnetjes uit mijn hand halen.

Het ongelooflijke gebeurde. Op 26 maart van dit jaar kwam ik in de kooi en zag ik dat het popje van het nestje vloog en mij nieuwsgierig omcirkelde. Heel voorzichtig voelde ik in het nestje en ja hoor, twee eitjes. Op zondag 9 april was één eitje uitgekomen. Ik had er weer een heel karwei bij; iedere dag spinnen zoeken. Ik had me al voorgenoemen om nu daarmee net zo lang door te gaan tot de jongen zouden uitvliegen. Het was een ontzettend moeilijke en tijdrovende zaak om iedere dag maar weer voor die hoeveelheid voedsel te zorgen. Temeer nog daar het omstreeks die

tijd ook nog eens begon te winteren. Op 11 april overal sneeuw, weet u het nog? Zoek dan maar eens naar spinnetjes. Ik zette echter stug door. Bovendien nam ik nog een extra gok door de vogels ongeveer 10 dagen lang sygmamicine te geven aangevuld met een druppel vitamine. Ik deed dit omdat ik het gevoel had dat de vorige broedsels mede verloren waren gegaan door het optreden van de coli bacil. Er werd dus hoog spel gespeeld. Ondanks dit gaf ons de 25e april enorm veel vreugde. De eerste eigen kweek honingvogel was uitgevlogen. Goed in de veren, rap op de wieken, maar met een nog erg korte snavel. Het jong werd heel goed door beide oudervogels gevoerd. Toen het 20 dagen oud was, ben ik met het vangen en aan te geven van spinnetjes gestopt. Het jong heb ik de eerste hapjes van een fruitmixje zien nemen en dat was een gunstig teken. Dat fruitmixje bestond uit fijngeprakte banaan, peer, appel en wat mierenlijven.

Inmiddels is het jong volledig uitgegroeid en u kunt begrijpen dat het mijn kostbaarste bezit is. Al met al is het kweken met deze kleine honingvogeltjes, en u heeft dat uit dit relaas wel begrepen, geen gemakkelijke zaak. Ik heb er echter enorm veel van geleerd en ben blij dat ik mijn ervaringen op deze manier aan u kan doorvertellen. Ik hoop dat anderen er hun voordeel mee kunnen doen.

Het purperhoningvogeltje komt voor in India, Birma en Skri Lanka. De lengte bedraagt 11,5 cm. De kop, hals, borst en bovenbeen zijn glanzend donkergroen met een purperen weerschijn. De buik is zwart met een blauwe glans. Kleine vederpartijtjes aan de schouders zijn geel tot oranje-rood. Vleugels en staart zijn zwart. Oog roodbruin, snavel en pootjes zwart. Het popje is op de bovendelen roodbruin met olijfgroene weerschijn. De onderdelen zijn geelachtig tot wit. De zijden vertonen een groenachtige was, vleugels zijn grijsbruin en de zwarte staart heeft kleine witachtige zomen. Ze leven in bossen tot op 1200 tot 2000 meter hoogte. In kleine groepjes bezoeken ze vaak tuinen waar veel bloemen bloeien, die ze dan van nectar en kleine insecten ontdoen. Hun zang is zacht sjiropend en heeft iets weg van de zang van onze fitis.

De mexicaanse roodmus, *Carpodacus mexicanus*, is van oorsprong afkomstig van de Mexicaanse hooglanden. Ze komen thans ook voor in het westen van Noord-Amerika, alwaar ze tot de algemeenste vogels behoren. Ze nestelen daar vaak in stadstuinen en zelfs op gebouwen, vooral in Californië, waar hij een opheffer van fruit blijkt te zijn, is hij talrijk.

In 1940 verstuurden vogelhandelaars illegaal in Californië gevangen exemplaren als „Hollywoodvinken” naar handelaren in New York. Dit rapje werd overigens vrij snel ontdekt en er werd een einde aan die handel gemaakt. Het gevolg hiervan was, dat er toen die tijd erg veel vogels zonder meer zijn losgelaten. Kort nadien werden ze op het nabijgelegen Long Island waargenomen en steeds verder hebben ze hun reaal uitgebreid. Ze komen nu voor aan Connecticut in het noorden tot New Jersey in het zuiden en zelfs op Hawaii zijn deze roodmussen geïntroduceerd.

Ze houden zich voornamelijk op in rooie open gebieden. Hun voedsel bestaat uit zaden, besvruchten en kleine insecten. Een groot deel van dat voedsel vergaren ze al scharrend over de grond en onder struiken.

In nestbouw wijken ze af van de vorige roodmussen. Wel gebruiken ze nagenoeg hetzelfde materiaal, maar het nest is koepelvormig overdekt met een zijdelingse ingang.

Ze zijn geen schuwe vogels en hun nesten worden heel vaak kort bij ontdekt en zelfs onder dakpannen aangetroffen.

Het legsel bestaat uit gemiddeld 4 eitjes, welke wit van kleur zijn en bedekt met zwarte stipjes.

Het verschil tussen man en pop is duidelijk te zien. De vrouwtjes missen het rode, voor het overige zijn ze identiek, dus qua bouw en tekening, gelijk. De mannetjes zingen een niet naarstig liedje, dat wat aan dat van een kanarie doet denken.

De Mexicaanse roodmus is mis-

de mexicaanse roodmus

Tekst: Cevab
Foto: C. Scholtz

schien nog beter bekend onder de naam **Mexicaanse goudvink**. Een sterk ingeburgerde benaming, die overigens niet juist is. Het is duidelijk een roodmus en heeft niets met de goudvink te maken. Ze worden al jarenlang in volières gehouden en met goed succes gekweekt. Het zijn prettige vogels, die het in een beplante volière zeker goed zullen doen. In tegenstelling tot hun natuurlijke gedrag, nemen ze in de volière ook nogal eens gebruik van een nestkastje, waarin ze van grasstengels, mals hooi, kort geknipte vezels etc. hun nestje bouwen. De eitjes worden alleen door het popje bebroed en het gehele broedproces duurt 13 dagen. Voor het echter zo

ver is, heeft u mogelijk kunnen zien dat het popje op een verleidelijke manier haar mannetje weet uit te nodigen de paring uit te voeren. In een in elkaar gedrongen houding, met fladderende vleugels en trillend staartje uit zijn bedelgeluidjes net zo lang tot de man al dansend om haar heen springt en uiteindelijk tot de paring overgaat. Gedurende de eerste week worden de jongen in hoofdzaak met dierlijk voedsel gevoerd en vandaar dat het zaak is om het opfokvoer daaraan aan te laten passen. Eivoer vermengd met universeel- en insectenvoer alsmede met wat geknipte meelwormen, miere-eitjes etc. etc. is vereist. Daarnaast is het ook een goede zaak ze over gekiemd zaad te laten beschikken. Als hoofdvoedsel dient een goede mengeling kanariezaad aangevuld met een rijke variatie aan onkruidzaden beschikbaar te zijn. Na ongeveer twee weken vliegen de jongen uit en gelijken dan uiterlijk op hun moeder. Ze worden dan nog gedurende een veertiental dagen, in afnemende mate, door de oudervogels gevoerd. Tijdens de jeugdrui wordt geleidelijk zichtbaar wat mannetjes en wat vrouwtjes zijn.

Het is alleen jammer dat de rode kleur van de mannetjes in de volière vaak zo sterk terugloopt. Een caroteenhoudend voedsel kan hiertegen wel iets helpen, maar om ze echt op kleur te houden is spul uit fles of potje noodzakelijk.

De Mexicaanse roodmus wordt erg veel gebruikt voor de bastaardkweek met als partner een roodfactorige gepigmenteerde kanarie. Er zijn inderdaad erg fraaie bastaardvogels te verkrijgen en de kweek op zich is best aardig, tenminste wanneer je toch alleen maar beschikt over een of meerdere mannelijke Mexicaanse roodmussen. Zijn er ook popjes van die soort aanwezig, dan is het zeker zo mooi om „echte” Mexicaanse roodmussen te kweken. Nu zijn ze zo af en toe nog verkrijgbaar, maar zal dat wel zo blijven?